

60
200
240
320
300
50
220
260
110
175
600
440
528
50
50
1500
900
1200

75
75
75
75
75
120
75
75
75
75
75
75
75
96
875

IKA

gyárkémény építés, gőzkazán befalazás, gépek alapos felújítása, mindenteljes betonmunkák kivételével, kőműves, szobrász, szíjgyártás, székgyártás, füstmentesítő építése. Magas építési minőségű munka.

Brasov No 15.

ROMANIA

3181

DI. Ramasetter Róbert

I. Disztr 2. II. 8. Budapes

ÉLETT

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1030
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100

Az előfizetési ára „Föld” című folyóirattal együtt hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 Junius 12 Szombat

Csaj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 125 szám

5686. Szivan 30

Vámkérdés és tömegsír

Emlékeznek uraim ezerkilencszáztizenháromra? Békés, szelid év volt, optimista ábrándok, nemzeti felbuzdulások és zavartalan emésztések éve. Még seki sem hitt a világháboru lehetőségében s a kedélyeket Tisza István erőszakos kormányzása tartotta izgalomban. De a kulisszák mögött, ott, ahová a korlátolt felelősségű (mondhatnám értelmű) választópolgárnak nem volt betekintése, — világraszóló esemény játszódott le: a magyar kormány elzárta a szerb disznó elől a szabad érvénysülési utat, elzárta a magyar határt és megiltotta, hogy a szerb disznók és marhák a magyar városi lakosság érdekében hősi halált haljanak. Ki sem sejtette még akkor, hogy eme hősi halál tilalom korlátlan hősi halál lehetőséget rejt magában, hogy a szerb disznó miatt olyan hallatlan disznóság szakad az európai emberiségre, mint a világháboru...

Mert az egész világégés — in ultima ratio — a disznók miatt volt, az ugynevezett magyar szerb háboru miatt, melyhez hasonló Csehszlovákia és Magyarország, illetőleg Csehszlovákia és Románia között van most kialakulóban. A hajdani magyar szerb vámháboru már százszázalékos bizonyágtétel volt a történelmi materializmusnak a gazdasági életre vonatkozó ama tétele mellett, hogy minden szellemi, faji és népi mozgalom elsősorban gazdasági premisszák folyománya. A szerb nép a háboru előtt csöndes, igénytelen, dolgos, féltő nép volt, melynek az volt egyetlen kívánsága, hogy hagyják békében dolgozni, marhával kereskedni, földet művelni. Fátyult a politikára, a nemzeti imperializmusra, a nemzetközi relációra, annál is inkább, mert hiszen nem lévén ipara, nem voltak ipari problémái, nem lévén agrárkérdés, nem voltak földkisajátításra irányuló forradalmi hangulatai. És ekkor jött a vámháboru, mely elzárta a disznók és marhák útját a magyar határ felé.

A szerb paraszt hirtelen felneszelt, úgy érezte, hogy vér pezseg az ereiben, békés szíve megtelt gyűlölettel, érezte nemzeti önértetének vérmes buzdulását, indulatba jött annyira, hogy még mártíri szerepre is szíve en vállalkozott volna. A belgrádi „Moszvi“-kávéházban a marhakereskedő dinasztiaik tisztai uniformisba bujt fiatalok szemén eddig ismeretlen ambíciók fényei csillantak meg, az orosz rubel hirtelen csengve és sísteregve gurult a politikai ágenszek zsebébe s a csöndes, békés szerb paraszt lelke egy szép napon hevesen dobbant össze a Príncipe Gavrilóval, aki Sarajevu egyik utcáján ama végtetes lövést adta le...

Azután ment minden a maga útján... demars, hadüzenet, hősi halál... A disznókérdés világháboruvá avasult. Akármilyen disznóság, de így volt...

A békeévek, melyek a világháboru után jöttek, sokkal több hipokrizissal teljeseek, mint a világháboru előttiek voltak. Mert a világháboru előtt nem volt Népszövetség, mely a nemzetek békéjére vigyázni jelentette volna be igényét. Ezerkilencszáztizenháromban még nyílt és brutális, de mindenesetre őszinte imperialista törekvések voltak felszinen. A „Kaiser“ virágjában volt, bajuszának hegyei élő felkiáltójelként szuródtak a világ testébe. A Népszövetség, ez az élő antagonizmusa a tényleges konstelációknak — a békekötések kreációja. Hogy mit ér és milyen realitásokat főd, azt épen az a vámháboru igazolja, mely első csatározásait, első bombáit és első fejbeveréseit a prágai parlament tegnapi ülésén alkalmazta. Egy valódi és valóban komoly szándékokkal megalkotott Népszövetség uralma és befolyása e-

tén egy ilyen vámháboru létrejötte ép olyan lehetetlen volna, mint amilyen lehetetlen a jelenlegi Népszövetség számára bármilyen komoly nemzeti konfliktus elhárítása. Sőt talán épen elsősorban az ilyen vámháboru megakadályozása volna a prizmar-feladat, mert a vámháboruk a valódi, főleg pedig a világháboruk bevezetői.

És ezért van igazuk a Páru-Európa-mozgalom „szépleikeinek“, akik Európa megmentését egyedül a vámháborok eltörlésében, a nagy európai gazdasági unióban látják, mint olyan intézményben, mely végérvényesen lehetetlenné teszi a kapitalista-individualista megánverseny anarchizmus mellett a külön nemzeti versenyeket, a piacok törvényszerű felosztását, a természetes szerveződését, szemben a nemzeti „sacro egoizmussal“. A készülő cseh magyar és cseh román vámháboru szinte iskolapéldaként állítja elénk a tétel igazságát, hogy egyetemes, szétszaggatott gazdasági érdekek törvényszerű leg ellenkeznek minden elméleti pacifizmussal, minden demokráciával s természeti törvényszerűséggel eredményezik a túlzott nacionalizmusok, fascista törekvések handabandázásait, az irredentát és fegyverkezést, a katonai diktatúrát és elefántia hitot militarista ambíciókat. Belül a nemzeti egységen pedig az osztály- és érdekharok vézes kieselkedés.

A magyar paraszt, mely eddig negyében távol tartotta magát a társajavesztett zsenitri osztály irredenta harcokétségétől, most majd — ha a keresztülvielő magas gabonavámok miatt

nem tudja gabonáját elhelyezni a cseh piacokon, — maga is vérmes irredentává válik; a cseh gyáriparos és munkásosztály, mely a represszáliák következtében nem tudja majd ipari cikkeit elhelyezni Magyarországon, — szintén a fegyveripar felé fogja megtenni orientálódó útját s az egész káoszról — a dolgok és lelkek kohéziójáról fogva, — egy szörnyű új háborus mentalitás fog kitermelődni, új Príncipe Gavrilókkal és új demarsokkal.

Ez a valóság és ez az a perspektiva, mely a cseh vámkérdés mögött lappang s mely természetesen állította ellenséges sorompóba a becsületes cseh progresszió harcosait. Ők tudják miről van szó s most már Önök is tudhatják, uraim...

Ezek után pedig ugyan ki hihet a leszerelési program komolyságában? Mikor a vámháboruk és az a gazdasági szeparatizmus, mely az új nemzeti államok életében megnyilvánul a gazdasági élet vastörvényeinél fogva kényeszeriti védő és támadó fegyverkezésre az egyes nemzetsket. Valóban: ezekkel a természetes adottságokkal szemben az egész népszövetségi pacifizmus úgy hat, mint holmi kuruzslás. A kuruzslók pedig már a világháboru kitérőse előtt felmondták a szolgálatot. Felmondják ezután is, ha nem ama másik koncepció fog diadalmaszkodni: a gazdasági unifikálás eszméje.

A vámháboru útja a gyűlölködésen keresztül a tömegsírrokhoz vezet. Más megoldása nincs!
Salamon László

Leküzdhetetlen nehézségekbe ütköznek a kormány átalakítása

Rengeleg a reflektáns a munkaügyi tárcára. Beszarábia önálló államtitkárságot kap. Teljesen átszervezik a belügyminisztérium sajtóosztályát

(Bucuresti-Bukarest, junius 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány újjaalakítására vonatkozó munkálatok előrehaladtak. Valószínű, hogy az újjaalakított kormányban az igazságügyminiszteri széket Hanibal Theodorescuval, Bukarest jelenlegi primárjával fogják betölteni. A primári széket Trancu Jasinak ajánlják fel. Egyelőre nem döntöttek afellett, hogy a munkaügyi miniszter helyét kivel fogják betölteni, amelyre természetesen rengeteg a pályázó.

A kormány átalakításával kapcsolatban Averescu terbe vette, hogy Beszarábia számára új államtitkári állást szerveztes. Az államtitkár székhelye Chisinau lesz és az összes polgári, katonai és közgazgatási hatóságok az ő közvetlen rendelkezése alatt állanak. Ilyenformán a beszarábiai hatóságok nem fognak közvetlen érintkezést fentartani Bukarettel, hanem a kettő közötti közveió az államtitkár lesz. Az új államtitkár valószínűleg Davisa tábornok hadtestparancnok lesz.

De nemcsak a miniszteri tárcákban lesznek vá-

tozások, hanem a hivatalnoki karban is. Bucuran belügyi államtitkár ma felhívta a belügyminisztérium sajtóosztályának összes hivatalnokait és napidíjasait, hogy nyujtsák be lemondásukat állásukból. Újjá akarja szervezni az egész sajtóosztályt, és pedig olyanformán, hogy azt két igazgatóságra osztja. Az egyik igazgatóság az összes bel és külföldi lapok olvasásával és a hivatalos jelentések megszövegezésével foglalkozik. A másik igazgatóság feladata lenne a kisebbségekkel való közlekedést előmozdítani és felvenni a küzdelmet a románellenes propagandával. Az államtitkár intézkedése nagy elégedetlenséget keltett a sajtóosztály jelenlegi alkalmazottai között.

Ugyancsak a kabine'rekonstrukcióval van összefüggésben a hadügyminisztériumnak a belügyminisztériumhoz intézett átirata, melyben sürgeti a prefektusi székekben ülő katonatisztek helyzetének tisztázását. A hadügyminiszter ragaszkodik ahhoz, hogy azok a katonatisztek, akik prefektusok, mondjanak le arról az állásukról és foglalják el állomáshelyüket.

Averescu állítólag Gogát is hajlandó feláldozni a parasztpárttal való fuzió érdekében

Minden cáfolat ellenére a bukaresti lapok igen komoly formában továbbra is fentartják azt az értesüléseket, hogy Averescu tábornok formális ajánlatot tett a parasztpártnak. A mai „Cavantul“ szerint a miniszter elretek egyik borsó barátja közvetítette a tárgyalásokat, amelyek során a kormány a következő javajlatot tette: 1. Azonnali Eözeműködés a kormányban. 2. A parasztpárt és a néppárt fuziója. Averescu tábornok tehát fentartotta régi ajánlatát, amelyet még koránnyrajutása előtt tett egy a nemzetipártnak, mint a parasztpártnak.

A kormányban való kollaboráció feltételei sze-

rint a parasztpárt négy miniszteri tárcát kap és pedig dr. Lupu külügyminiszter, Mihalache földmívelésügyi, Junian igazságügyi, Madgearu pedig kereskedelmi és iparügyi miniszter lesz, míg Mirto vagy Costachescu belügyi államtitkárrá van kizemelve. A személyeket maga Averescu jelölte meg mint alapfeltételt, amelyhez mindenképen ragaszkodik. A lap még arról is tud, hogy amennyiben egyedül Goga személye lenne a parasztpárttal való fuzió akadálya, Averescu őt is hajlandó feláldozni és más tárcát ad neki és ő maga lesz a belügyminiszter.

Megérkezett az olcsósági hullám. Sipos-céghez jött először. Vegyen harisnyát, keztyűt és fehérneműt Siposnál, Cluj, Reg. Ferdinand 8 szám.

A két párt fúziójának — a „Cavantul“ szerint — Averescu a következő feltételeket ajánlotta fel: A futót minden ezenévi szempont mellőzésével akarja a néppárt, minimális program alapján való együttműködés. A fuzionált párt élén ideiglenesen négytagú vezetőség állana, melyben Averescu mellett Mihalache, Lupu és Goga foglalnák helyet. A lap még hozzáfűzi, hogy a fúzió megkönnyítése érdekében, amelyhez közvetlenül szükséges a király hozzájárulása, Averescu hajlandó lenne — és ezt Lupunak egy nyilatkozatából magyarázza ki a „Cavantul“ — a miniszterelnökséget Coarda tábornoknak

A Népszövetség tárgyalja a cionista memorandumot

A palesztinai zsidó-munka keresztmetszete

(Genf, június 11. Az Új Kelet tudósítójától.)

A Népszövetség mandatárius bizottságának ülésén tárgyalásra került a cionista exekutive memoranduma. Az emlékirat tartozkodik bármiféle polemikus állásfoglalástól és statisztikai adatait csak az 1925. esztendő ötlik fel.

A zsidó lakosság

A memorandum mindenekelőtt kifejti, hogy 1925-ben a zsidó bevándorlás — leszámítva 2151 visszavándorlót — 31 650 személyből állott. Ezek közül egyedül Lengyelországból 16 983 jött. A zsidó lakosság Palesztinában a fegyverszünet óta 55 ezerről 138 ezerre emelkedett. 114 ezer van ezek közül a városokban, 24 ezer a falvakban. A bevándorlókhoz hozzávetőleg kétféle egyiptomi font jött be az országba. Itt említi meg a memorandum, hogy 1925 őszén a jómódúak bevándorlása csökkent. Ez két okra vezethető vissza: egyfelől a lengyelországi gazdasági krízisre, másrészt azokra a bürokratikus bevándorlási intézkedésekre, amelyek vegraturáinak a jöb módúak nem akarták magukat kitenni.

Hir szerint azonban a jövőben a bevándorlási kérvényeket gyorsabban fogják elintézni és a bevándorlás körül egyébként is könnyítéseket fognak életbe léptetni. Felemlíti továbbá a memorandum a palesztinai közgazdasági stagnációt, amely a világrízis egyik tünete és amely itt pénzinszégben nyilatkozott, továbbá a bankok hitelmegvonásában, ami azután az építkezést akadályozta.

Akiba

Irtá Giszkalay János

Negyvenöt-negyvenhat éves lehetett. Régi tapasztalat az, hogy az ember foglalkozása, gondolatvilága, lelki struktúrája karakterisztikus nyomokat hagy az arcon. A hajdan robusztus, döngöléptű pásztorlegényből csak a hatalmas mellkas, nagyszerű izmok és az öszönösen imponáló testi erő maradt meg benne. De ezen a gladiatori érett férfitesten olyan fej nyugodott, amelyet hat esztendő lelki tusái önmagukkal vívó gondolatai hipnotizálóan széppé alakítottak át. Magos, égbeszaladó homlok, két szeme fölött kemény dudorok, sűrű, összenőtt szemöldöke között két mély, merőlegesen futó barázdá, mélyen ülő nagy, meleg, barna szemek sémita hajlású orr és finom ivű, kicsattanósémita száj: csupa lenyűgöző férfiaság, keleti fajtság és magát kivetítő zseni. Rövid hat esztendő alatt a hir szárnyára kapta nevét, tudományos munkássága, a tetőpontot érte el, nagy életműve, a Corpus juris, a Misna készen állott, a Szanhedrinben, a tudós akadémiákon minden szava dönthetetlen tekintély erejével hatott, ő maga is egy főiskola élén állott Bóné Bárákban, amelybe a százával igyekeztek a tanulni vágyók, hogy szavát hallhassák és a rettenetes katasztrófából lassan életreocsudó zsidó nemzet osztatlan rajongással hajlott meg zsenije előtt. A böné báráki főiskolát ő maga tartotta fenn. Tellett miből: apósa, Kalba Savua ur hatalmas vagyona korlátlanul rendelkezésére állott és Akiba bő kézzel használta fel a földi gazdagság lehetőségeit. A pénzt szinte szórta. Nem a maga élvezeteire: a mások istápolására. Akkori időben szinte burjánzottak a zsidó társadalomban az önszegélyző, betegségyező, temet-

áadni, esetleg egy személyiségnek is, ő pedig a kanszrai elnökséget tartaná fenn magának.

Ebbez a meglehetősen fantasztikus kombinációhoz a „Cavantul“ hozzáfűzi még, hogy az általa közölt információ ténye komoly tárgyalások anyagát képezik ugyan, úgy avarezkánus, mint parasztpárti körökben mégis bizonyos fentartással viseltetnek a tárgyalások eredményével szemben. A javaslat megtörténését azonban, írja a lap, senki sem cáfolja.

A parasztpártot egyébként még mindig erősen foglalkoztatják a belső surlódások. Az erdélyi frakcióban mutatózó szeparatista tendenciákkal kapcsolatban a parasztpárt ma értekezletet tart, amelyen a június 23-iki szenátóválasztásra Mucel-megyében Bogdan Doicat fogja jelölni, hogy ezzel véget vessen annak a választási küzdelemnek, amely Bogdan Duica és Stere Constantin között folyik.

Munkanélküliség

A zsidó munkanélküliek száma 1926 januárjában 4600-ra rugott, ez a szám azonban április közepén háromezerre ment vissza.

A cionista palesztina exekutive és más zsidó közület intézkedése következtében elérhető volt, hogy a krízis ellenére a közpénzek nem vétettek tulságos módon igénybe, úgy, hogy a zsidó közgazdaság a válságnak ezt az első próbáját különösebb megrázkódtatás nélkül tudta megúszni.

Az említett időben a zsidó földbirtok 90 ezer hektárról 111 ezer hektárra emelkedett, (egy hektár = 10 dunam). Ebből 18 500 a Zsidó Nemzeti Alap. A földeket szabadkézből kellett megvenni, minthogy a Palesztina-kormány semmit nem tett a mandátum negyedik pontjában vállalt köteletség teljesítésére, amely tudvalevőleg lehetőséget ad egy zárt zsidó település számára. A kormánynak ez a mulasztása vezetett a telekárak szokatlanul magas drágulására és ez késlelteti és hátrányosan befolyásolja a zsidók mezőgazdasági kolonizációját.

A városi zsidó lakosság 1925 decemberében így oszlott meg: Jeruzsálem 42 000, Jaffa és Tel-Aviv 48 000, Hsifa 14 000, Tibériás 5000, Szafed 3000, Afale 1000, Hebron 800 és más városokban 200 zsidó lakott.

Az ipari munka főleg Haifában és Tel-Avivban koncentráldott. Tel-Avivban szeptemberben 777 ipari üzem dolgozott 3427 munkással. A Palesztin-

kező és egyéb kölcsönös segítséget nyújtó egyesületek. A háboruban, római fosztogatásokban lerongyolódott, vagyonát veszített zsidó rétegeknek önfentartási berendezkedése volt ez. Nem volt közelben és távolban az a jótékony egyesület, amelynek Akiba istápoló tagja ne lett volna, nem volt olyan népjelölési akció, amelynek élén nem az ő neve állott volna. Nem csoda, ha Rabbán Gamliél, a Szanhedrin elnöke épen őt választotta egyik kísérőjéül a súlyos horderejű római utra.

Egyébként Akibának nem ez volt az első idegentjárása. Egy idő óta gyakran tapasztalták, hogy a nagy tudós gyakran eltűnik az ország területéről és ilyenkor hiába várják őt tanítványai a böné-báráki főiskolán, hiába várják a Szanhedrin tanácskozásain is és csak hosszú időközökben érkezik róla egy-egy kőszó híre, hogy most Cirenében tint fel, most Ciprus szigetén, most Arábia partjeit szeli keresztül, most a perzsa városokban jelent meg, aztán újra a szigeteken, egyszer csak Nisibisben látták, Egyiptomban, Babilóniában, a folyamközi városokban, — mindenütt, ahol tömegesen laktak a zsidók — és a Szanhedrin bölcsei és a zsidó parasztlak, ha valami idegen kérdezősködött náluk Akibáról, ilyenkor összeszorított szájjal hallgattak.

Mi volt a célja, az oka ennek a nyugtalan világtájárásának? Ha tudós hivatás, tanítványok serege, híre, dicsőség, országos tekintély nem tudták visszatartani, — de hát a családi boldogság, rajongó, szerelmes feleség és apró gyermekek? Vagy tán az a hat esztendő, amely egyre tündöklőbbé tette Akiba hírnevét, világi dicsőségét, — épen ellenkező hatással volt-e benső, családi életére? Hat esztendő elég volt-e ahhoz, hogy az emészto, a szülőkkkel és világgal dacoló

nában investált Rutenberg féle elektromos művek tőkéje 90 ezer egyiptomi fontról 270 ezer fontra emelkedett. Palesztinában ma 42 zsidó textilüzem működik, Haifában a Rascher-féle celulozidgyár és Akkóban egy 25 ezer egyiptomi font tőkével alapított gyufagyár. 54 zsidó balász telepedett le újban. A zsidó munkásszövetségnek ez év február végén 21 ezer tagja volt, a Munkásbank pedig husz helyen állított fel szövetkezeteket, amelyek együtt 179 ezer font forgalmat csináltak. A „Solel Bone“ építkezési vállalat havonta átlag kétezer munkást foglalkoztat.

A közegészségügyet javításában a Hadassza látja el. Az említett időben a kórházakban 9708 beteget kezeltek, a különböző klinikákon pedig 101 399 személyt. A Hadassza egészségügyi szempontból huszezer gyermek felügyeletét vállalta. E testület működését a cionista női szervezetek és a zsidó munkások szervezetének betegségyező osztálya is támogatja. A trachoma és malária ellen eredményes munkát végzett ez az egyesület.

Iskolajegy

A cionista Palesztina exekutive ugyan 168 iskola fölött gyakorol ellenőrzést. Az iskolák 622 tanító fölött rendelkeznek, a gyermekek száma 16 132. Más testületek által szubvencionált iskolákban a zsidó tanulók száma 9319. A héber iskola-apparátus fentartása 1925-26. évben 137 ezer egyiptomi fontot igényelt. A Keren Hájjeszód erre a célra 70 ezer fontot irányzott elő. A kormány szubvenció 2700 font volt, vagyis körülbelül az összköltségek 25 százaléka.

A memorandum további sorára a nemzeti könyvtár és főiskola kiépítéséről és fejlesztéséről számol be.

Az 1925. decemberében megválasztott zsidó nemzeti tanács kétszáz delegátusból áll, akik 33 044 zsidó választó mandátumával rendelkeznek. Egyelőre ez a testület még nem jogi jellegű, de a községi szervezkedés legalizálása során valószínűleg ez is törvényes alapokat fog nyerni. Ebben az esetben a Vaad Leumi, ennek a nemzetgyűlésnek a végrehajtó testülete bizonyos fokú autonómiához fog jutni. Az erre vonatkozó előkészületek folyamában vannak.

A memorandum végül a Jewish Agency kiterjesztését ismerteti és a Keren Hájjeszód és a Keren Kajemet munkáját.

— Kilencvenmillió lírában állapították meg Románia olaszországi tartozásait. Rómából jelentik: Rómában irták alá a háboru utáni adósságokra vonatkozó román olasz egyezményt. Az adósságok összegét 90 millió lírában állapították meg. A visszafizetés 12-26 év alatt történik meg, a román valuta árfolyamának ingadozásához képest.

nagy éhséges szerelmet jóllakottsággá változtassa, a jóllakást csömörré szűrkitse, úgy, ahogyan azt olyan sokszor láthatjuk mindennapos emberek házasságát? Nem. Akiba is, Ráchel is más fából voltak faragva. Soha egy pillanatig sem tudtak jóllakni egymással és két egy-lelkűk, mohó, soha meg nem elégtülő egymásra éhségének, egymásba olvadásának legragyogóbb példája épen az, hogy olyan gyakran bocsájtották el egymást bizonytalan távolságokba: mert a végzetes szétféphetlenség tudatában voltak.

Hiszen emlékszünk rá. Ebredő szerelmük első szent mámorában, maga Ráchel, a drága, a szülői házból elkergetett, a kitaszított szerelmes leányasszony volt az, aki messze küldötte szerelmét, idegen városokba iskolajárni és Akiba, a szerelmes paraszt úgy engedelmeskedett, mint egy kis gyerek: hosszú két esztendőig magára hagyta fi-tal feleségét. Alighanem most is ilyesmi történhetett. Hiába lett Akiba, ország tudós tekintélye: régi parasztleletének minden emléke, minden gondolata benne kísértett nyugtalan lelkében. A zseni jellegzetes tulajdonsága az, hogy ami gondolat egyszer megfészkelte agyukban, az nem tud többé a semmibe mulni, ezer idegen gondolat alól újra és újra fölvilan, életet követel és addig nyugtalanít, amíg valamilyen formában teljesülést nem nyer. Egyszer már láttuk ennek a jelenségnek példáját Akibánál. Leiki ébredésének első mély benyomása a biblia, Mózes Ötkönyve volt — és azóta soha sem tudott szabadulni, ennek az első benyomásnak végzetes hatása alól: egész tudományos munkásságán és kodificatorni művén egyetlen vezérmotívum ragyog el: a Mózesi ige.

Elmult idők megfogamzott gondolatai, nyugtalanító kísértetjárással ködlöttek, villantak föl egyre Akiba lelkéből. (Folytatása következik.)

A fran

Josue Jehuda zsi

val, a roma

— Az Új Ke

Két hazátlan zse genti Rousseau szige a legnagyobb élő ro Összetalálkoztak, ke goznak is már. Kön amelytől mindenkine mégis mindenki szat festői földjén észete értették egymást, m

Panaít Istrati, n megírta, Genfben el ságtalanságokról, író ségről. Az előadást kiváló francianyelvű méltó fegyvertársa a üldözött zsidó nép É s most könyvet fo a nemzsidóknak.

Josue Jehouda a zsidó harmóniát k megrajlja, ha valak lelkis ragyogását ig Jehoudát; ha valak hallani a különböző honát kérdesze me dór, de ebben az ig ami emberi, akarni vése, vágya legyen valósult meg: a Je

Közvetlen, kedv an yit árul el, hogy nöke volt, de kegyt ségtől, mert nagyon Elő könyve óta mi és sokat dolgozik. gényét, egy regényt kezdett meg. Ez a dekeibet beuníthet, játszódik is.

Meghértem, besz — Az antiszemi doits, — hogy a ker és félreérti a zsidók zésükre a megszünt és ezzel bizonyítja, építő munkáért.

— A propagand a zsidó sigoak. Első amely felébreszti a nak, azután azokna ki mernek állani a tiszemintizmus elé és tékes zsidó voltak utzében fujnak rid és elsősorban a zsid rnak lenni és érték ott keleten...

Első könyve: a de Justice) 1923 b A francia sajtó, m törvőzölte Jehouda vette sorozatosan.

dományos, pszicho nagyon érdekes te Palesztinát mutatja kiküldötte Palesztinát és értékes megfigye Földje" cím alatt.

Az „Igazság O fel. Valamennyire a szomorú, fájdalm den sorában. Az ir de a művész magát tizenhárom éves orot erotot keresztény kol összezsufoltan h kétő nők és férfiak előzőr Lourie és a idősebb fiut keresse marájában találnak testek, gyermekhull rómült Bensionnal.

elleni harcra ingerl keserű tapasztalás, igazság földjét.

— A zsidók el valkező két állomás akar lenni. Lát, tap emberekké, az egye politikába, szerelm

A francia Zangwill

Josue Jehouda zsidó regényt ír Panait Istrati-val, a román Romain Rollanddal

— Az Uj Kelet genfi tudósítójától —

Két hazátlan zseni találkozott össze nemrég a genfi Rousseau szigeten: a zsidó Josue Jehouda és a legnagyobb élő román regényíró Panait Istrati. Összetalálkoztak, kezét fogták és most együtt dolgoznak is már. Könyvet írnak a hazátlan népről, amelytől mindenkinek csak haszna van és amelytől mégis mindenki szabadulni akar. A szabad Svájc festői földjén összetalálkoztak a két idegen és megértették egymást, mert mindketten ugyanazt akarják.

Panait Istrati, mint az Uj Kelet annak idején megírta, Genfben előadást tartott a nemzetközi igazságtalanságokról, irodalomról, művészetről, emberieségről. Az előadást Josue Jehouda, a Svájcban élő kiváló francianyelvű zsidó író késztette elő, aki méltó figyeltartásra talált a román Istratiban az üldözött zsidó nép védelmére indult küzdelemben. És most könyvet fogtak írni. Zsidó könyvet — a nemzetidőknek.

Josue Jehouda nagy név Nyugaton. Ha valaki a zsidó harmóniát keresi, akkor Jehouda arcában megtalálja, ha valaki a bánatos, mély zsidó szem lekísérőjét igazán élvezni akarja, keresse fel Jehoudát: ha valaki nem elfogult véleményét akar hallani a különböző zsidó pártokról, szintén Jehoudát keresse meg, aki szívbe zárt minden zsidót, de ebben az igazán zsidó szívben elfér minden, ami emberi, akármilyen faj, nemzet, vallás törekvése, vágya legyen is az. Mert az emberi még nem valósult meg: a Jehoudák fogják megvalósítani.

Közvetlen, kedves, szívesen beszél. Magától csak annyit árul el, hogy a genfi cionista egyesület elnöke volt, de hanytelenségtől megvált ettől a tiszteletből, mert nagyon lefoglalja irodalmi munkássága. Első könyve óta minden kiadó foglalkoztatni akarja és sokat dolgozik. Most kezdte új napjait regényét, egy regényt pedig Panait Istratival együtt kezdett meg. Ez a zsidó tárgya regény azért is érdekeltet bennünket, mert nagyrésze Romániában játszódik le.

Megbörtém, beszéljen az antiszemi izmusokról:

— Az antiszemitizmus legfőbb oka — mondotta, — hogy a keresztények nagyrésze nem ismeri és félreérti a zsidókat. Csak egy mód áll rendelkezésükre a megszüntetéséhez: álljon ki a zsidó és ezzel bizonyítsa, hogy a zsidóknak szükség van az építő munkájára.

— A propaganda? Kétféle propaganda használ a zsidó sígok. Elsősorban az antiszemita propaganda, amely felébreszti a zsidót és visszaszítja a zsidóságnak, ezután azoknak a propagandája, akik bátran ki mernek állani a legdurvábban megnyilatkozó antiszemitizmus elé és zászlóként lobogtatják meg értékes zsidó kultúrát, akik az antiszemitizmus pergejében fujnak riadót a nemzeti újjászületés mellett és elsősorban a zsidóknak mutatják meg: szép zsidókat lenni és értékük is. Ez könnyű itt nyugaton, de ott keleten...

Első könyve: az „Igazság Országá” (Le Royaume de Justice) 1923-ban jelent meg francia nyelven. A francia sajtó, mint a francia Izrael Zangwillé, dicsőítette Jehoudát és ezt a sikeret a többi követte sorozatosan. Dr. Couchou megbízásából tudományos, pszichológiai könyvet írt. Kiseb, de nagyon érdekes tanulmányok. Harmadik könyve Palesztinát mutatja be. A Collection du Judaïsme kiadása Palesztinába, ahonnan csak új tapasztalattal és értékes megfigyeléssel tért vissza. Ezt az „Igeret Földje” cím alatt dolgozta fel.

Az „Igazság Országában” saját életét dolgozta fel. Valamennyire elért a valóságtól, de a lényeg, a szomorú, fájdalmas zsidó sors benne lüktet minden sorában. Az író költői alakokat is szerepeltet, de a művész magát adta benne: Lourié Bension, tizenhárom éves orosz zsidó fiú végig él egy pogromot keresztény házigazdájának sötét pincéjében. Halál ösztönözött bújnak meg a vérengzés elől részket nők és férfiak. Az összerombolt utcára legelőször Lourié és apja merészkednek ki, hogy az idősebb fiút keressék meg. A kórház halottas kamrájában találják rá. Véres húsafatok, összetört testek, gyermekhullák és a gyászoló apa, a megfáradt Bensionnal. Az érett gyermeket a sötétség elhárít haragra ingerli a szenvedés és a néhány nap keserű tapasztalata, megfogja, hogy megkeresi az igazság földjét.

— A zsidók elengedik. Bécs, majd Genf közelebb két állomása, egyetlen célja van, emberként lenni. Lát, tapasztal, megismerkedik különböző emberekkel, az egyetlen belekapcsolódik a zsidó politikába, szerelmre lez és feleletet keres a sár

miértre. Egy Racsany nevű rendkívül kulturált hegedűművész ismerteti meg vele a miértet, fénnyel, a keresztény fedi fel előtte a zsidó valóságot.

— Bension Lourié: Josue Jehouda, a híres francia nyelvű zsidó író, Racsany pedig Rákos Arnold, a keresztény hegedűművész, a miskolci zeneiskola tanára, aki kiegyenesítette a zsidó fiú előtt az utat a judaizmus felé. Addig vacillált, azó a egyenesen halad. Addig kereste a célt, most egyenesen felé tart.

— A könyvnek külön jelentőséget ad, hogy

Hindenburgnak állásába kerülhet a botrány-levél

Óriási izgalom egész Németországban. Berlinben csoportosulások vannak az utcákon és már tettlegességre is került a sor. A Reichstag el fogja vetni a kompromisszumos javaslatot

(Berlin, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától) A Hindenburg-levél nyilvánosságra hozatala eddig soha nem tapasztalt konsternációt keltett nemcsak a német politikai életben, hanem az egész ország közvéleményében is. Berlin utcáin órákig tartott csoportosulások, amelyek a levelet tárgyalják és amelyeknél néha tettlegességre is sor került.

A Hindenburg levél következményei rendkívül súlyosaknak ígérkeznek. Az egyik szociáldemokrata lap azt a szenzációt közli, hogy Hindenburg nem csupán a fejedelmi birtokok kisajátítása ügyében foglal el lojális álláspontot, de ugyancsak teljes behódolást mutat a fejedelmek metreszeinek kártalanítási kérdésében is. Hindenburg maris elvesztette azt a bizalmat, amelyet egy időn keresztül tapintatos magatartásával élvezett.

A parlament folyosóin egyébről sem beszélnek, mint a köztársasági elnök ominózus írásáról és annak következményeiről. Most már kétségtelen, hogy azt a kompromisszumos javaslatot, amely a fejedelmek kártalanítási ügyét minden irányban kielégítően megoldotta volna, el fogják vetni. A javaslat keresztül-levél csak abban a kivételes esetben lehet

Svájci esküdtbírótság elé kerül Bethlen merénylete

A hír hatása Budapesten. Justh édesanyja nyilatkozik az Uj Kelet munkatársának fiáról

(Genf, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától) Mára végleg kiderült, hogy Bethlen merénylete nem Veér Imre, hanem Justh Iván volt. Justh Iván a merénylet elkövetése után a következő kijelentést tette:

— Megrendszabályoztam a miniszterelnököt, aki nem képviseli Magyarország közvéleményét. A népszövetségi palota szolgálai azonban rárohantak a merényletre és lefogták. Egyik fő hivatalnok francia nyelven rákiáltott a merényletre:

— Takarodjék innen, mi semmiféle propagandának nem adunk helyet...

Ezután Justh Ivánt elszállították a rendőrségre. A merénylet zsebében Veér Imre által aláírt irásokat és leveleket találtak és ezért gondolták az első pillanatban, hogy Veér Imre hívta el a merényletet.

A Népszövetség főtűkára jelentést küldött a svájci állami hatóságokhoz a magyar miniszterelnök ellen intézett támadásról. Genfben valószínűnek tartják, hogy a tettet elítéltetésé végett az állami esküdtbírótság elé állítják.

Óségi nagyváradi magyar család sarja a merénylet

Magyar forrásból keletkezett értesülés szerint Justh Iván egyik legrégibb magyar családából származik. Budapesten hajózási tisztviselő volt a „Transatlantic” vállalatnál. 1923-ban dollár hozzevités miatt, amikor Budapesten tilos volt a valuta eladása, egyévi fogházra börtölték. Ekkor szökött ki Párisba, még pedig Kovács Imre, hamis névre szóló utlevéllel menekült ki. Baranyai István genfi magyar ügyvivő, feljelentést tett a rendőrségen a merénylet ellen. Párisi jelentése szerint Justh Iván két év óta Párisban egy Hittel nevű svájci barátjánál lakik és levelezését éveken át Kovács Imre néven kapta. Tíz hónappal ezelőtt távozott el Párisból, de nem mondta meg, hogy hová

objektív, éles megfigyeléssel világít bele a zsidó életbe, nem takargatja a zsidó hibákat, de nem is széptit azokat. Minden politikai árnyalat képviselői felvonnak egyetemi életében és szerelmében is. Érdekes, hogy a könyv egyik fejezetét, a peiszachot egyes lapok mint önálló cikket adták le.

Csak ezután a rövid ismertetés után értettem meg Jehouda szemét. A bánatos, mély, szomorúan csillogó, étellel tele szemét kinyitotta előttem az „Igazság Országá”. Benne van a szemében a rögös út, amely odáig vitte és ez az igazság országának állampolgári bizonyítványa. Baumann Béla

még számítani, ha a szociáldemokraták elállnak a szavazástól. Ez azonban egészen valószínűtlen, minthogy ez a párt a Hindenburg-levél következtében feloldottnak érzi magát a kompromisszumos megállapodás alól.

Berlin, június 11. A birodalmi gyűlésen heves jelenetek közben tárgyalják Hindenburg ismeretes levelét. A szociáldemokraták szónokai hangoztatták, hogy Hindenburg a levéllel agítálni akar a fejedelmek igényei mellett. Ezzel kilépett a köteles pártatlanságból. Marx védelmezte Hindenburgot és azt a kijelentést tette, hogy Hindenburg ebben a magánlevélben magánvéleményének adott kifejezést és a levél nem volt a nyilvánosságnak szánva. Marxot a szocialisták viharos közbekiáltásokkal zavarták. A centrum, amelyhez Marx is tartozik, azon az állásponton van, hogy a levél politikai állásfoglalást jelent. Hasonlóan nyilatkoztak a demokraták. Marx újabb nyilatkozatában köztette magát ahhoz, hogy a fejedelmek vagyonát kártalanítás nélkül elkönfiskálják. Tárgyalják az orosz-német szerződést is. A beteg Stresemann helyett Marx tartott expozét a szerződésről és kifejtette, hogy az nem irányul a Népszövetség ellen, hanem lényegesen hozzájárul a béke biztosításához.

utazik. Az „Ere Nouvelle” igazoló írását találtak Justh Ivánnál, ennek dacára a lap szerkesztője kijelentette, hogy soha semmi megítélást Justh Ivánnak nem adott. A vizsgálóbírók kihallgatták másodszer is Justhot, aki a következőket mondotta:

„A magyar nép lelkiismeretén akartam könnyíteni...”

— Köztársasági ember vagyok és a magyar nép lelkiismeretén akartam könnyíteni cselekedetemmel. Nem sajnálom, amit elkövettem. Szívesen állok bíróság elé, akár magyar, akár svájci bíróság legyen az. Előre kijelentem, hogy a bíróság hatásköre ellen semmiféle kifogást nem teszek. Végül kijelentette Justh, hogy a genfi rendőrség teljesen korrektül viselkedett vele szemben. Justh további magatartásának kérdésében a lausannei szövetségi törvényszék fog dönteni. Egyelőre nem biztos, hogy esküdtbírótság elé kerül-e az ügy, azaz külföldi követ ellen elkövetett erőszakoskodás miatt, vagy pedig csak egyszerű becsületsértés miatt vonják e felelősségre Justhot. Az előbbi esetben három évig tartó fogházbüntetés a maximum. Valószínűnek tartják, hogy esküdtbírótság elé fogják utalni az ügyet.

Justh édesanyja nyilatkozik az Uj Keletnek

Justh Iván nagyváradi családból származik. Édesanyja, özvegy Justh Károlyné Nagyváradon él a Ritoók Zsigmond utcában. Itt kereste fel az Uj Kelet munkatársát, akinek a következőket mondotta könnyes szemekkel özvegy Justhné:

— Nem hiszem, nem tudom elhinni Iván cselekedetét. Két fiam: Iván és László az impérium kezdetén itt hagytak engem. Azt mondták, hogy Amerikába mennek, azóta nem tudok rólok semmit. Egyszer azt üzenték, hogy adják el mindent és menekjenek utánuk. Nem tudom elképzelni, hogy a fiam ilyen dolgot tett volna.

A váradi Justh-család nagyon gazdag. Két hatalmas tértálatjuk van Nagyváradon. Édesapjuk

néhai Justh Károly a Nagyvárdi Takarékpénztár tisztviselője volt. A háború alatt halt meg. Két fia: Tibor és Iván a háború alatt, mint katonatisztek szolgáltak. Mindketten több nyelven beszélnek. Iván az „Emberi Jogok Ligájához” került Párisba. Édesanyjával már évek óta nem érintkeznek. A merénylet híre volt az első hír, amit édesanyja Ivánról kapott.

A szövetségesek oltóllik a merényletet

Párisi jelentések szerint a francia kamara nagy többsége elítéli a merényletet. Chamberlain, aki tegnap a népszövetség tanácsülésén el volt foglalva, belső titkária útján fejezte ki Bethlennek a merénylet fölötti sajnálkozását. Bethlent a szállodába való hazatértekor ünnepélyesen fogadták. A Népszövetség díszfelvonulást tervezett Bethlen tiszteletére, de tervekéről lemondtak.

A merénylet hatása Budapesten

Amint Budapestról jelentik, a merénylet híre ott villámgyorsasággal elterjedt s azt pártkülönbség

Boncour támadása Magyarország ellen

Genf, jun. 11. Briand levelének felolvasása után, amelyben a francia miniszterelnök a bankjegyhamisítások nemzetközi megtorlását követeli, Boncour francia delegátus beszélt és hevesen támadta Magyarországot. A francia álláspontot magokévé tették a népszövetség tanácsának többi tagjai is és Briand indítványát a pénzügyi és jogi bizottságok elé terjesztették tanulmányozás végett.

A Népszövetség tanácsa tudomásul vette, hogy Magyarország pénzügyi ellenőrzését továbbra

A hadbíróóság felmentette a felségsértéssel vádolt máramarosszigeti zsidó perceptort

Véget ért az ártatlanul megbucolt Rotschild Samuel két éves szenvedése

(Cluj-kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes felségsértési perben hozott a kolozsvári hadbíróóság ma délelőtt felmentő ítéletet. Az eset előzményei, mint ismeretes, még 1924 májusába nyulnak vissza, amikor a máramarosszigeti adóhivatal Bota Constantin adóiszteret elmozdította hivatalából hanyagság miatt és helyébe Rotschild Samuel volt jegyzőt nevezte ki. Rotschild hivatalbalelépése napján nagy takarítást rendezett és sok hivatalba nem illő dolgot szemébe dobott. A szekrények telve voltak üres pálinkás palackokkal és boros üvegekkel, a falakon női arcképek voltak és ezeket Rotschild a szolgával eltakarította. Véletlenül belekerült a szemébe egy régi és ócska falinaptár is, amelynek címlapján Ferdinánd király és Mária királynő arcképe volt.

Az adóhivatali szolga, aki Bota Constantinnak régi híve volt, elmondta a takarítás történetét a volt adóiszternek. Bota bosszútól feljelentette Rotschildot felségsértés miatt és ezt az ügyet tárgyalta ma délelőtt a hadbíróóság.

Emberi mirigygyel fiatalítottak meg egy orvost Jugoszláviában

Egy halálraítélt parasztfiú áldozta fel magát a kísérletre. Az önfeláldozó tett miatt valószínűleg meg fognak neki kegyelmezni

(Zágráb, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tudományos szempontból rendkívül érdekes kísérletet hajtott végre a napokban Zajevar jugoszláviai városban egy orosz orvos. Egy megifjítási kísérletről van szó, amelyet ezúttal nem majom, hanem emberi mirigygyel végeztek. A kísérlet végrehajtása egy fiatal, halálraítélt parasztember önfeláldozása útján vált lehetségessé. A halálraítélt fiatalembert Iliu Krajának hívják, Zlota községbe való, ahol néhány hónappal ezelőtt meggyilkolta egyik barátját. Az ítéletet a legfelsőbb bíróság is helybenhagyta, a kegyelmi kérvényt pedig Sándor király visszautasította és már megállapították a kivégzés napját is. Negyvennyolc órával azonban a kivégzés időpontja előtt Iliu Kraján megbetegedett, úgy, hogy a halálos ítélet végrehajtását el kellett halasztani. Dr. Péter Kolesznikov orosz orvosnak, aki a halálraítéltet kezelte, ekkor az az ötlete merült fel, hogy megkísérli az emberi mirigy ifjítási célra való átültetését.

Dr. Kolesznikov már régóta foglalkozik a Steinach- és a Woronow metódussal és hosszabb

nélkül a legelősebben elítéli. A lapok vezércikkében hangoztatják, hogy Bethlen, mint Magyarország megtestesítője tartózkodik Genfben és a magyar nemzetet támadja meg az, aki őt támadja. Horthy kormányzó, amint a Bethlen elleni inzultusról értesült, azonnal táviratilag tudatta vele mély fölháborodását és sajnálkozását.

Ugyanezt tette a magyar kormány nevében Vass miniszterelnök-helyettes és az egységes párt képviselőjében Almásy László pártelnök is. Budapest főváros nevében Ripka Ferenc és Sipőcz Jenő polgármesterek fejezték ki fölháborodásukat. A magyar gyáriparcok egyesülete, melynek közgyűlésére érkezett a Bethlen elleni inzultus híre, szintén táviratilag fejezte ki fölháborodását, a magyar gyáriparcok egyesületének nagyrabecsüléséről biztosítva Magyarországot miniszterelnökét.

A külföldi sajtó szintén ortvátadásnak minősíti az inzultust, melyet a legkeményebb szavakkal ítélt el.

is fentartják. A tanács összes tagjai rendkívül hideg magatartást tanúsítottak Bethlennel szemben, annál nagyobb szimpátiát nyilvánítottak Ramek osztrák kancellár iránt.

Budapest, június 11. Gróf Andrássy Gyula kijelentette, hogy a Bethlent ért inzultussal a magyar nemzetet sértették meg. A fővárosban nagy a felháborodás, még a szociáldemokraták is rosszallásukat fejezték ki a támadás felett. Remélik, hogy a svájci rendőrség teljes elégtételt fog szolgáltatni.

Bota és Rotschild kihallgatása után a tanukra került a sor. Az adóhivatali szolga elmondotta, hogy a királyi család iránt érzett szeretete kézzette arra, hogy Botának elmondja az esetet. Rotschild védője felmutatta a szolgának a trónörökös fényképét, aki nem ismerte fel. A védőügyvéd ezáltal bebizonyította, hogy a szolga még a királyi családot sem ismeri, kéri tehát a taru vallomásának helyes értékét megállapítani. Ezután a máramarosszigeti pénzügyigazgató tett vallomást és elmondotta, hogy Bota Constantint részeges, inkorrekt és abszolút megbízhatatlan egyénnek ismerte. Ezzel szemben Rotschild mintaképe a rendes hivatalnoknak és amióta csak ismeri, lojális érzéseiről tett tanúságot.

A vád és védbeszéd meghallgatása után a hadbíróóság ítélethezatalra vonult vissza. Mintegy másfélórás tanácskozás után a hadbíróóság felmentette Rotschild Samuelt a felségsértés vádjáról. Az ítélet nagy megnyugvást keltett.

időt töltött Párisban, ahol több ilyen operációnál vett részt. Dr. Kolesznikov tehát engedélyt kért a zajecári kerületi kormányzótól a kísérlet végrehajtására, amit, miután előbb Iliu Kraján is beleegyezését adott, meg is kapott. Iliu Kraján már előzőleg értesült ugyanis kegyelmi kérvényének visszautasításáról és gondolkodás nélkül adta meg hozzájárulását az operációhoz. Mindazonáltal két napi gondolkodási időt szántak neki. A két nap leletével dr. Kolesznikov, a kerületi kormányzó társaságában megjelent Iliu Kraján cellájában, hogy a végleges elhatározást megismerjék. A fiatal parasztember kijelentette, hogy életét már úgy is lezártanak

Budapestre utazók!

60 lejes magyar vizumot

és féláru vasuti jegyet (oda vissza) Kolozsváron kizárólag a Főér 1 szám alatti menetjegyirodában szerezhetik be.

tekinti és szívesen hoz áldozatot, ha ezzel valamelyik embertársának segítségére lehet. Ezt a kijelentést jegyzőkönyvbe vették és Krajánal aláírták.

Most már csak utána kellett nézni, hogy egy második operációs alanyt is kapjanak, nevezetesen egy olyant, aki meg akarja magát fiatalítani. Ennek megszerzése nehezen sikerült. Egy öreg paraszt, akit szintén a zajecári kórházban ápoltak, a legnagyobb szörnyűkódással utasította vissza az ajánlatot. Végül is egy közeli városból egy hatvanhárom éves orvos jelentkezett, hogy hajlandó magát megfiatalítani.

Az operáció a zajecári kórházban ment végbe. Dr. Kolesznikovnak egy aszisztens és még egy harmadik orvos is segített. Kraján kloroformmal narkotizálták, a megfiatalítandó öreg páciens azonban csak helyi érzéstelenítést kapott. Krajánból csak egy fél mirigyvet vettek ki és az egész operáció összesen huszonnyolc percig tartott. A sebek mindkét páciensnél gyorsan gyógyultak. A megfiatalított orvos már nyolc nap múlva elhagyhatta a kórházat, az átültetett mirigy ezalatt teljesen beerősült szervezetébe. Az operáció hatása azonban csak három hónap múlva fog jelentkezni.

A zajecári bíróság és a városi tanács most külön kegyelmi kérvényt terjesztett fel az uralkodóhoz az önfeláldozó Iliu Kraján érdekében és reméli, hogy a király ezúttal élni fog a megkegyelmezés jogával. Kolesznikov kijelentette az újságíróknak, hogy egy fél mirigy tökéletesen elegendő egy ember megfiatalítására és hogy az, akitől ezt a fél mirigyvet kioperálják, semmiféle hátrányt nem szenved és szervezete semmiben nem gyöngül.

Kormányhatóságilag engedélyezett

sorsjáték

a Romániai Róm. Kath. Népszövetség Dévai Tagozata javára rendezti: a Kolozsvári Gazdák Hite' szövetkezete, Cluj, Piata Cuza Voda 10.

Egy sorsjegy ára 50 x 2 = 100 lej.

Főnyeremény: egy 50 HP luxusautó, 6 üléses „Benz Mannheim”, mely megtekinthető az „Autocomercia” üzletben, Cluj, Bocskay tér 10.

II. nyeremény 25,000 lej készpénz
III. nyeremény 10,000 lej készpénz
IV. nyeremény 5,000 lej készpénz
V. 100 nyeremény. á 100 lej, összesen 10000 L.

A nyeremények illetéktelensége garantálva

Sorsjegyek kaphatók a Kolozsvári Gazdák Hite' szövetkezete, Cluj, mint főelárúító helyén és a hirdettett bizományosoknál. 100 lej 25 bani előzetes bektűdése ellenében a főelárúító egy drb. sorsjegyet franco küld.

Sorsolás helye: Cluj (Kolozsvár) Primaria (város-háza). — Sorsolás ideje: 1926. július 15. d. u. 3 óra.

Sorsolási eredmény közölve lesz az Uj Kelet-en

Csomagoló celuloza

Képviselőt és lerakat

Hartig & Hienz
Cluj-Kolozsvár

Gyönyörű művészi

fényképeket

készít kertben és hangulatos műtermében

Bátyi Lajos, Monostor-ut 7.

Prefektura mellett

Uridivat különlegességek! Férfi fehérenmű mérték után! Férfi- és női bőrkeztük nagy választékban! Breuer, Piata Unirei 8.

Beszélgetés a spanyol diktátorral

Alábbi rendkívül érdekes cikket Révész Andor, a Madridban élő kiváló budapesti származású újságíró írta és „Nordamerican Newspaper Alliance” újságjának a világ-sajtóba.

Madrid, június 11. Nem könnyű dolog Primo de Rivera tábornokhoz bejutni. Látogatásomat egy ismert spanyol publicistának, Jacinto Capellának, a miniszterelnök egyik intim barátjának köszönhetem. A találkozó délután öt órakor ment végbe Primo de Riverának a hadügyminisztérium épületében lévő magánlakásában.

Spanyolország diktátora egyáltalában nem félelmetes jelenség. Nagy és erős. Valóságos óriás. Haja és bajusza ősz, de mosolya olyan, mint egy gyermeké. Bár a napsütötte Andaluziából származik, arczsine mégis feis és fehér. Szemei fénylenek. Fiatalkorában szöke lehetett. Hangja kissé fatyolozott és hatalmas testéhez aránytalanul gyenge. Udvarias és előzékeny.

Rágyujt egy cigarettára, bennünket is megkínál és várja kérdéseimet.

— Excellenciás uram...

Köszönöm.

— Hagyja ezt, semmiféle excellenciás. Mondja egyszerűen így: Ó.

— Köszönöm elnök ur. Elsősorban az érdekel, hogyan lett ön katonából politikus.

— A barcellonai államcsínynél jutottam erre a gondolatra. Láttam az anarchiát, amely szegény hazámat napról-napra gyengítette. Ha Spanyolország akkor erős kormánya lett volna, eszembe sem jut, hogy azt megdöntsem. A patriotikus hév akkor forrt fel bennem, amikor a fellázadt malagai ezred kapitányát, aki az egész lázadást rendezte, felmentették a bűntetés alól. Ekkor megtudtam, hogy Spanyolország a lejtő szélén áll. És minthogy senki nem mozdult, én vállaltam magamra a sebészi beavatkozást.

— Gondolja elnök ur, hogy a közvélemény ön mellett van?

— Bizonyos vagyok ebben. Legfeljebb csupán a parlamentarisztikus rendszer néhány fanatikusa van ellenem. Különben mondja meg ön maga, észre lehet-e venni Madrid utcáin, hogy Spanyolország diktatórikus uralom alatt áll? Hiszen ma már éjszaka olyan madridi negyedekben is kószálhatunk, ahol nemrég még leütötték az embert. Szemrehányással csupán egy dologban illetnek, a parlamentarisztikus megszüntetésében. De hiszen semmiféle emberi intézmény nem tarthat örökké.

— És mivel akarja helyettesíteni a parlamentarizmust?

— Egy egészen új és eredeti rendszerrel, amelyről ma még nem beszélhetek. Hatásosabb és legalább is olyan demokratikus, mint a parlamentari kormányzás.

— Tartós lesz az ön uralma?

— Az kell, hogy legyen. Egy évszázados balkezes kormányzás hibáinak helyrehozatalához legalább egy félszázad jó kormányzat szükséges.

— Az ön államcsínyje éppen a Mussolinié után következett. Befolyással volt önre Mussolini?

— Minden bizonytal. Mussolini állította fel azt a tételt, hogy a szabadság szép dolog, de egy nép kormányzásához nem elég. Ahhoz te kintély kell. Mussolini semmiesetre nem konzervatív politikus. Ellenkezőleg, forradalmár, még pedig nemzeti forradalmár, aki nagyrabecsüli a hagyományokat és gyakran nyúl vissza a régi intézményekhez.

— Követni fogja-e ön Mussolinizát a szindikalizmus terén is?

— Nem hinném. Ezen a téren konzervatívabb vagyunk nála. Egyetlen pártra támaszkodunk, a Hazafiak Uniójára, továbbá a „Somata” revezetű miliciára, amely a falvak és városok harangjainak megkondítására áll fegyverbe, a hadseregbe és a semleges tömegekbe.

— Olvasta elnök ur lord Robert Cecilnek beszédét Németországnak a Népszövetségbe való felvételéről? (Ebben a beszédben lord Cecil azt mondotta, hogy Németország felvétele elől minden akadályt el kell hárítani. Szerk.)

— Természetesen.

— Elég világos, ugye?

— Ó, igen.
— Ön mit szól hozzá?

— Ime a feleletem. Spanyolország joga van arra, hogy a népszövetségi tanácsban állandó tagsága legyen. Spanyolország elsőrendű nagyhatalom, nemcsak történelme, kiterjedése, lakóinak száma folytán, hanem azért is, mert két kiterjedt sziget csoport: a Baleárok és a Kanári szigetek, továbbá egy nagyobb gyarmat, Marokko fölött rendelkezik. De megérdemeljük

Felsővisón öt emberélet esett áldozatul az árvíznek

Egész falvakat sodort el a régi királyságban a vihar. Óriási károkat okozott az itéletléd

Lengyelországban is állandóan nagy viharok vannak

(Viseul de sus-Felsővisó, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Máramaros megye hegyvidékét minden évben végig szokta seperi az árvíz. A minapi esőzések alkalmával a Kárpátok lejtőjéről alárohánó hegyipatakok megdagasztották a szűkmedrű Visó folyót, amely előtötte a partvidéket. Az áradás legtöbb helyen éjszaka következett be és előkészületlenül érte a lakosokat. Mindenki igyekezett menekülni a pusztulás elől, mégis Felsővisón öt emberélet esett áldozatul az árvíz katasztrófának. Az áradat által okozott anyagi kár, amelynek nagyságát még nem sikerült hivatalosan megállapítani, inséges helyzetbe sodorta az amúgyis szegénysorsu lakosságot.

Bukaresti jelentés szerint tegnap és tegnapelőtt borzalmas vihar pusztított végig a Kárpátok tulsó lejtőjén, Buzau- és Brailamegyékben. Órákhozszat zuhogott a jéggel vegyes záporosó s pillanatok alatt megduzzasztotta a patakokat és folyókat. A hőmpölygő ár elsodorta a hidakat, többhelyt a vasutvonalat is, úgy, hogy az elpusztított vidékeket egyelőre meg sem lehet közelíteni. A buzi prefektus futárokat küldött szét a megyékbe, akiknek jelentései tegnap érkeztek a prefektúrához. Eszerint a vihar a legnagyobb pusztítást Chicoid környékén végezte, ahol a Banca és Pacura nevű patakok elsodorták a fél falut. A fából és vályogból épült házakat jászva ragadták magukkal a hullámok, sőt a téglából épült paplakot is elsodorta a víz. Az áradás magassága elérte a három métert. Az emberek alig tudtak felmenekülni a hegyekre. Így is nagyon sok emberáldozata van az árvízveszedelmeknek. Eddigi jelentések szerint több, mint 20.000 szarvasmarhát sodort el a környékről az árvíz.

Gavanesi községben a tegnapi nap folyamán három emberi holtestet halásznak ki a Slavia folyóból. A sűrű lecsapódó villámok mindenütt óriási pusztítást végeztek. Germanes községben egy újjáépülő házba menekült be 25 ember a jégeső elől. A villám beütött a házba és két leányt, valamint két idősebb embert

halálra sújtott. Ugyanebben a községben még van egy halálos áldozata a viharoknak. Vasili Archi 22 éves legényt elsodorta a hegyről lezuhanó vízáradat és a hullámok között halálát lelta.

Galac környékén szintén rettenetes pusztításokat okozott a felhőszakadás. A galac-bukaresti vasutvonal töltését elsodorta a víz úgy, hogy Bukarestből még a tegnapi nap folyamán is csak átszállással lehetett Galac felé utazni. Giurgiuban a villámcsapás agyonsújtott a gyakorlótérén két katonát és súlyosan megsebesített egy törzserőmestert. Borzalmas pusztítást okozott a vihar Konstanca környékén is. Parachioiu községben a villám belesújtott egy házba és megölt egy 12 éves gyermeket. Az anyagi kár óriási, Buzaumegyében eddigi becslés szerint ötezer hektáron a termés teljesen elpusztult. Falsiu és Konstanca vidékén is nagy károkat okozott a vihar a szántóföldeken. A vonatok egész Havasalföldön csak késlekedéssel, legtöbb helyt átszállással közlekednek és napokig fog tartani, amíg a rendes vasuti forgalmat helyreállítják.

Varsó, június 11. Vasárnap óta Lengyelországban állandóan óriási viharok dülnek. A vasuti közlekedés lebonyolítása is nagy nehézségekbe kerül.

Garoflid miniszter gazdasági ankétja Kolozsvárt

Az exportőrök és mezőgazdasági érdekeltek kívánságai a miniszter előtt

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 11 órakor Kolozsvárra érkezett Constantin Garoflid földművelésügyi miniszter, hogy résztvegyen az alsószuki lövészenypályán ünnepélyes megnyitásban. Az állomáson a minisztert Mihali polgármester, Osvada polgármesterhelyettes, Calutiu prefektus, valamint a földművelésügyi minisztérium fenhatósága alá tartozó helyi intézmények képviselői fogadták.

A miniszter még a délelőtt folyamán fogadta Osvada polgármesterhelyettesét és Cristea gazdasági akadémiai igazgatót, akikkel Erdély, valamint a város gazdasági problémáiról hosszasan elbeszélgetett. Déltűn 5 órára a városháza tanácstermében értekezletet hívott össze a miniszter, hogy meghallgassa a kolozsvári gazdasági tévayezők kívánságait.

Az értekezleten résztvettek a miniszterrel kívül Mihali polgármester, Tiberiu Cristea, dr. Jonescu vezérfelügyelő, Stoicescu földművelésügyi tanácsos és Tofan állatorvos. Elsőnek a marhaexportőrök járultak panaszaiikkal a miniszter elé és sérelmeiket pontokban összefoglalva írásban is betérjesztették. Az állatexportőrök azt kérik, hogy a kivitelre kerülő állatokra kiszabott nyolcnapos megfigyelési időt szüntessék meg, mert az állatok a vásárok alkalmával amúgyis orvosi kontrollon mennek keresztül, a nyolcnapos vesztégár pedig súlyos károkat okoz nekik. A miniszter azt válaszolta, hogy tekintettel bizonyos lappangó állapotbetegségekre, amelyek futólágos vizsgálat alkalmával nem állapíthatók meg, a megfigyelési időt nem szüntetheti meg. Intézkedni fog azonban, hogy a vizsgálat formalitásain könnyítéseket

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, paitanasos férfiak szépek lesznek, ha Maria szeplő krém-et használtak. Hatásáért felelőség! Fehé it Ártalmatlan. **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-palota. 3 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

1926 június 12
 atot, ha ezzel va-
 tságére lehet. Est
 vették és Kraján-
 lett nézni, hogy
 is kapjanak, ne-
 eg akarja magát
 e nehezen sikerült.
 én a zaj-cári kör-
 szörnyülködésel
 Végül is egy kö-
 néves orvos jelent-
 megfiatalítani.
 kórházban ment
 egy asszisztens és
 rgített. Kraján
 a megfiatalítandó
 lyi érzéstelenítést
 el mirigyvet vettek
 sen huszonnyole
 adkát pácienstől
 atalított orvos már
 a kórházat, az
 en beelőt t szer-
 onban csak há-
 ezni.
 árosi tanács most
 sztetett fel az urál-
 Kraján érdekében
 al élni fog a meg-
 ikov kijelentette
 mirigy tökélete-
 atalítására és hogy
 operálják, semmi-
 szervezete sem-
 gedélyezett
ték
 Népszövetség
 ezi: a Kolozs-
 te, Cluj, Piata
 2 = 100 lej.
 luxusautó,
 y megtekinthető
 Booskay tér 10.
 ef készpénz
 ef készpénz
 szessan 10000 L.
 égegarantálva
 i Gazdák Hitel-
 ítító helyén és a
 lej 25 bani és 5-
 ársítót egy drb.
 lid.
 Primaria (város-
 1926. július
 az Uj Kelet-len
 eluloza
 akat
 ienz
 ár
 észli
 ket
 műtermében
 stor-ut 7.
 rei 8.

eszközöljenek.

Kifogásolták továbbá az exportőrök, hogy a kivitelhez szükséges vagonokat csak nagy nehézségek árán tudják megszerezni. Súlyosan érzik az exportőrök az itatóállomások hiányát is. Kéri a minisztert hasson oda, hogy a vásárok alkalmával megfelelő számú vagonot rezerváljanak számukra.

— Az egész CFR általában beteg — válszolta mosolyogva a miniszter — mindenesetre intézkedni fogok, hogy az illető állomásokon, vásárok idején megfelelő vasúti kocsikat bocsássonak rendelkezésükre és rendezni fogom a közeljövőben az itatóállomások kérdését is. Végül az: kérték az exportőrök, hogy a román marha exportképessége érdekében azok kiviteli vámillétét teljesen törölje el a kormány. Ezzel szemben azonban ne engedje meg egyáltalán a bivalyok és bikák exportját.

Garoflid miniszter válaszában kifejtette, hogy a vámokat lényegesen leszállították, eltörlésük azonban hiányt idézne elő az állam költségvetésében. Ebben az évben tehát nem lehet megvalósítani az a kérdést, azonban az eltörlés feltételeit tanulmányozza a kormány és a kérdés teljesítése nem kizárt dolog.

Bucsan belügyi államtitkár megerősíti, hogy a községi tanácsokat nem oszlatják fel

Bucaresti-Bukarest, június 11. Magánbeszélgetések alapján elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy a községi tanácsok feloszlásáról elerjedt hírek valótlanok, ezzel kapcsolatosan a Rapid munkatársa ma felkereste Bucsan belügyi államtitkárát, aki megerősítette híradásunkat, hogy azon a minisztertanácson, amelyről a bukaresti lapok azt híresztelték, hogy a községi tanácsok feloszlásáról volt szó, a községi tanácsok ügye még szóba se került. Feloszlásról csak ott lehet szó, ahol szabálytalanságok történtek. Ezek elbírálása a prefektus és a városi tanács hatáskörébe tartozik s mihelyt az erre vonatkozó jelentések beérkeznek, ezek telet a belügyminisztérium kebelében működő legfőbb közigazgatási tanács fog dönteni.

Ma fejezik be a vizsgálat első részét a kolozsvári villamosműveknél

A technikai ellenőrzőbizottság szerint nem folyt be a kitermelt áramnak megfelelő összeg. Leépítik a pauszfogyasztási rendszert

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben beszámolt az Uj Kelet arról a vizsgálatról, amelyet Metes Nistor mérnök feljelentése alapján indított Kolozsvár városi tanácsa Roata mérnök, a villamosművek igazgatója ellen. Amint azt megírtuk, a vizsgálatot dr. Osvada C. Vasile polgármesterhelyettes vezette, mint a vizsgálóbizottság elnöke. A vizsgálat technikai részének vezetését dr. Lucian Sándor, jogi részét pedig dr. Kertész Jenő városi tanácsosok látták el.

Amint azt annak idején jeleztük, a vizsgálat nemcsak a Metes mérnök feljelentésében foglaltak revideálására szorított, hanem — a vizsgálat megindítása után közvetlenül felmerülő terhes momentumok és gyanúk következtében — kiterjed az egész villamosmű műszaki és adminisztratív vezetésének ellenőrzésére is. A villamosmű technikai ügyeinek átvizsgálására delegált bizottság, amelynek tagjai dr. Lucian Sándoron kívül Suceava városi főmérnök és Corlaru mérnök, a villamosművek művezetője voltak, szombat folyamán befejezi vizsgálatát és az aktákat a vizsgálóbizottság elé terjeszti. Ezzel kapcsolatosan érkezik holnapután Kolozsvárra Cristea temesvári főmérnök, aki mint indifferens személy szakértői felvilágosításokkal fog szolgálni a városi tanácsnak a villamosmű vezetésének technikai kérdésében és aki a technikai bizottság munkáját felülvizsgálja.

Osvada polgármesterhelyettes, akinél a vizsgálat mai stádiuma iránt érdeklődtünk, a következőket mondotta munkatársunknak:

— A technikai bizottság szombaton fejezte be munkálatait. A vizsgálóbizottság azonnal tanu mányozni fogja a technikai bizottság jelentését, amely természetesen új fordulatot adhat a vizsgálat további irányának. Roata igazgatónak a városi tanáccsal, illetve annak egyes tagjaival, valamint magánosokkal fentartott összeköttetései és az ezzel kapcsolatos vádak ügyében a vizsgálat még nem nyert befejezést és így azokra vonatkozólag nem nyilatkozhatom. Ugyancsak kérdéssel fordultunk a technikai bizottság egyik tagjához, aki a következőket jelentette ki:

— Ma már kétségek nélkül megállapítható, hogy

Dr. Blaga Aurél a mezőgazdák számára hitelek folyósítását és a gépek behozatali illetékének leszállítását kéri. A miniszter kijelentette, hogy a szövetkezetbe tömörült gazdászok a legmesszebbmenő támogatásban részesül.

A héstati gazdák küldöttségének Osvada polgármesterhelyettes kijelentette, hogy a miniszter elfogadta sérelmeik megoldására a városi tanács javaslatát és ügyük néhány héten belül kedvező megoldást fog nyerni. Végül Tischler Mór járult a miniszter elé és a mércék ügyében bejelentette, hogy egy békés megoldás eshetőségére kész a legmesszebbmenő áldozatokra is. A miniszter kérte, hogy javaslatát terjessze be írásban a minisztériumhoz.

A pénzügyi helyzettel kapcsolatosan az újságírók kérdésére kijelentette a miniszter, hogy miután nincs az országnak olyan pénzügyi szerve, amely a lej árfolyamának kialakulását figyelemmel kísérné és ellenőrizné: a lej rosszindulatú támadásoknak lehet kitéve. Ez azonban — mondotta a miniszter — a liberális kormány büne, amelyet még nem sikerült jóténnünk. A pénzügyminisztériumban azonban már kidolgozás alatt áll egy erre vonatkozó törvényjavaslat, amely a legközelebbi időben belül megvalósulást nyer. A miniszter ma délelőtt Alsózsukra utazik a löverseny megtekintésére.

Miről fog tanácskozni a városi közgyűlés

Osvada helyettes polgármester nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A város teljes közigazgatási apparátusa nagy szorgalommal készíti elő az e hó 21-én megtartandó plenáris tanácsülés programjának anyagát. A tanácsülés programján számos olyan kérdés szerepel, amelyek közelebbről érintik a város lakosságát. Epen ezért kérdéssel fordultunk Vasile Osvada polgármesterhelyetteshez, aki a közgyűlés feladatairól és a város vezetésének aktuális problémáiról a következőkben nyilatkozott:

— A 21-én megtartandó plenáris ülés mindenekelőtt is végleg dűlőre fogja vinni a városi villamosmű kibővítésének ügyét. Az árlejtésre beérkezett ajánlatokat most tanulmányozzák a delegált szakértő bizottságok, amelyek az ajánlatok feltételeiről pontos statisztikát készítenek és a közgyűlés az elkészített statisztikák alapján fog végleges döntést hozni az ajánlatok elfogadása fölött.

Foglalkozni fog továbbá a közgyűlés a kéményseprők és a bérkocsisok kéréseivel. Ezek ugyan memorandumot terjesztettek be a városi tanácshoz, amelyben kéri a kéményseprői illetékek, illetve a szállítási díjak felemelését. A bérkocsisok azzal indokolják kérésüket, hogy az autobuszoknak az utóbbi időben történt rohamos elszaporodása következtében kereseti lehetőségeik a minimumra redukálódtak. A kérés így kétségtelenül méltányos és valószínű, hogy a városi tanács azt elfogadja. A kéményseprőknél más a helyzet. Kolozsváron ugyanis 12 kéményseprőmester működik, akiknek mesterségükre monopoliámuk van. Így nincs kizárva, hogy amennyiben a város a díjak felemelését engedélyezi, úgy fel fogja emelni a kéményseprők számát is.

Igen fontos pontja a közgyűlés tárgysorozatának a város egymilliárdos kölcsönének ügye. Már jelezve van ugyanis a kölcsönajánlatot tevő konzorcium megbízottjának ideérkezése, aki végleges választ fog adni a kölcsön elfogadására vonatkozólag általunk tett és a kormány által is approbált feltételekre. Kedvező válasz esetén a közgyűlés azonnal perfektuálni fogja a kölcsön lekötését és miután a kormány előzetes hozzájárulását is megszerztük, valószínűnek látszik, hogy annak keresztülvitele nem fog további nehézségekbe ütközni. A kölcsön kétségtelenül új korszakot nyit meg a város történetében.

Végül a közgyűlésen teszik le az esküt a város női tanács tagjai is és ugyancsak ezalkalommal fogják véglegesíteni az állandó választmány mellé szervezett, ugynevezett polgári bizottságokat is.

— Beismerő vallomást tett a szalontai gyilkos. Nagyváradról jelentik: A nagyszalontai Badar gyilkosság ügyében, mint megírtuk, az egyik beszárabiai faluban letartóztatott Tovstiu Cassian körjegyzőt, aki kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy Badar Lajost Guj János nevű volt szolgája gyilkolta meg és ő csak asszisztált a gyilkosságnál. A „Nagyvárad” című lap június 5-iki számára, amely részletesen beszámolt Tovstiu vallomásáról, Damjan Vasile bukaresti hírlapiroda tulajdonosa hívta fel a Bukarestben lakó Guj János figyelmét, aki mihelyt a reá vonatkozó vádról értesült, jelentkezett a rendőrségen. Elmondta, hogy május elsejétől mostanáig Bukarestben dolgozott, amit megbízható tanúkkal igazolt is és így semmiképpen sem tételezhető fel, hogy ő követte volna el a borzalmas gyilkosságot. A rendőrség ennek dacára előzetes letartóztatásba helyezte és Nagyváradra szállította, ahol tegnap délután dr. Sovrea Valér királyi ügyész szembesítette Tovstiuval. A szembesítés alkalmával a bizonyítás súlya alatt Tovstiu megtört és sirva vallotta be, hogy a gyilkosságot egyedül ő követte el. Elmondta, hogy a beteges hajlamu Badarral abnormis viszonyban élt és az előlött támadt udorában szurta le zsebkésével Badart. Tovstiu beismerő vallomása után Guj Jánost azonnal szabadlátra helyezték.

Oradea-Mere-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. (Erről szól.)

A nagyrebecsült hőgyűlés szíves figyelmébe ajánljuk a most újonnan megnyitott

APHRODITE'
kézimunka és fehérneműszalon

Str. Universitatii (Egyetem-
u.) 3. Kérjük, hogy azt telkeresni szíveskedjék, ahol a leggyönyörűbb kézimunkák készítését vállaljuk.

Női, férfi fehérneműek mérték után!

* Palesztina legújabb és legkövetesebb fali térképe 100 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

Az Uj Kelet az egy-
ság napilapja
szerkesztik: Gábor
Földes szerkesztő
az Uj Kelet elnöke
megjelölésére

A petro

június 5-én, szombati
sainak sorozatát, az
szép számú közönség
Hammer Vilmos ro-
be, melyek kapcsán
tosságát. A műsor
számok szerepeltek:
Rosenberg Zsigmond
aznak jövője Paleszt
zsidó nők szerepe a
Halmos Livia. Bave
adó Ruder Ernő, C
nak kihatása a mai
adta Hammer Vilma
nívójuknál és precíz
jelent publikumból

Egy lippai zsidó h

Lichter Jakab
27-én tartja meg öt
Ez alkalomból a lipp
dél előtt fél 11 órakor
ünnepelet rendez Lid
szaton is meghívja ő

A nagyszobes

Június hónapban
dezvényekhez haso
szelben zsidóság kö
az ünnepély iránt,
logatott, szórakozta
ség német nyelven
Jabotinsky és Ussi
A példán felbu
ifjúság elhatározta
amelytől a zenekul
közönség nagy sike
ban tartják meg S
amelyen a Zsidó
fognak szerepelni.

— Mircescu

Kolozsvárra érkezik
nap este egy katon
piperei repülőter
pülés után lezuhant
csére a repülőtest és
sérülésekkel menek
szárnytoros. Miután
ban és Bukarestbe
eddig sok szerencsét
miniszter utasítást a
letet nem adnak ki
bad felszállani Boté
bornoik hadügyminisz
érkezik.

— Ankét Pale

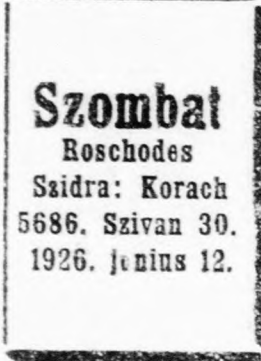
néről. Jeruzsálemből
gazdasági egyesülete,
a napokban ankétot
ták a nagy nemzetk
terveit Heinrich Ma
kölcsönből, a Rappin
részletben 1200 font
nan telepedett csak
amely a föld szanalá
szítését szolgálja, a

Vörö

HIREK

Az Uj Kelet az egyiptomi ardeji és kassai zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Glaszkalay Janos és dr. Marton Erno
 Főszerkesztő: Dr. Marton Erno
 Az Uj Kelet cikkinek utánnyomását csak a kelet megjelölésével engedjük meg.

A mai napról

A petrozsényi Barisszia

Junius 5 én, szombaton este folytatta kulturelőadásaikat sorozatát, amelyet miat rendszeren nagyon szép számú közönség hallgatott végig. Az estélyt Hammer Vilmos ros-seni megnyitó beszéde vezette be, melyek kapcsán vázolta a kulturelőyek fontosságát. A műsor további részében a következő számok szerepeltek: Zsidó zeneirodalom, előadó Rosenberg Zsigmond. A zsidó ipar fejlődése és annak jövője Palesztinában, előadó Bauer Pal. A zsidó nők szerepe a cionista mozgalomban, előadó Halmos Livia. Bevezetés a zsidó történelemben, előadó Ruder Ernő. Cernichowszky költészete és annak kihatása a mai modernra héber költészetre, előadó Hammer Vilmos. A előadott számok magas színvonalúak és precíz összeállításuknál fogva a megjelent publikumból óriási tetszést váltott ki.

Egy lippai zsidó hitoktatói szolgálati jubileuma.

Lichter Jakab lippai zsidó hitoktatói szolgálati jubileumát. Ez alkalomból a lippai zsidó hitközség június 27-én délelőtt fél 11 órakor istentisztelettel egybekötött ünnepélyt rendez Lichter Jakab tiszteletére, melyre ezúton is meghívja összes tisztelőit és barátait.

A nagyszebeni Pro Palesztina-liga

Junius hónapban a tavalyi nagyszerű rendezvényekhez hasonló ünnepélyre készül. A szebeni zsidóság körében nagy érdeklődés van az ünnepély iránt, amelyen a gondolatösszevágatott, szórakoztató műsoron kívül a közönség német nyelven hallani fogja Weizmann, Jabotinsky és Ussischkin egy beszédét.

A példán felbuzdulva a nagyszebeni zsidó ifjuság elhatározta egy koncert rendezését, amelyről a zenekulturában kényes ízlésű szebeni közönség nagy sikert várt. Ugyancsak júniusban tartják meg Szébenben az Ijjar-mitinget, amelyen a Zsidó Nemzeti Szövetség szónokai fognak szerepelni.

Mircescu hadügyminiszter ma Kolozsvárra érkezik. Bukarestből jelentik: Tegnap este egy katonai Botez repülőgép, amely a piperai repülőtér fölött gyakorlatozott egy órai repülés után lezuhant és teljesen összetört. Szerencsére a repülőist és a kísérő két katonát könnyebb sérülésekkel menekült. A szerencsétlenség oka szárnytörés. Miatán Kolozsváron, Aradon, Brassóban és Bukarestben a Botez-féle repülőgépekkel eddig sok szerencsétlenség történt, a hadügyminiszter utasítást adott, hogy amíg újabb rendelkezés nem adnak ki, egyetlen katonának sem szabad felszállani Botez-típusú gépen. Mircescu tábornok hadügyminiszter egyébként ma Kolozsvárra érkezik.

Ankét Palesztina nemzetközi kölcsonéről. Jeruzsálemből jelentik: Palesztina első közgazdasági egyesülete, a Palestine Economic Society a napokban ankétot hívott össze, melyen megvitaták a nagy nemzetközi kölcsön ügyét. A kölcsön terveit Heinrich Margilies dolgozta ki. Eszerint a kölcsönből, a Rappin-féle javaslatok alapján több részletben 1200 font sterlinget kapna minden újonnan letelepedett család. Az első részt, 200 fontot, amely a föld szanszlását és megművelésének előkészítését szolgálja, a kormány adná, a második részt,

500 fontot a föld megszerzésére a kölcsön-alap, a harmadik részt, 300 fontot a cionista alapok folyósítanák, míg a hátralévő 200 fontot maguk a telepesek tartoznának megszerezni. E terv szerint lehetséges volna évente 900 családot, tíz év alatt pedig 9000 családot letelepíteni Palesztinában. A költségek a következőképpen oszlának meg: A kormányt évente 180.000 font sterling terhelné, a kölcsön-alapot 450.000 font, a Keren Hajesszódót, amely második helyre táblázná be magát 270.000 font. A pénz előteremtésére a cionista bankok a londoni piacon kölcsönt szereznek, amelynek kamatgaranciáját a kormány vállalná. A cionista szervezetnek jogot kellene adni arra, hogy ezen pénzek felett rendelkezhessenek. A kamatokat a kormány biztosítaná zsidó fejadókból és más jövedelmekből. A javaslat fölött élénk vita indult meg, amelyen részt vettek dr. Rappin, Halpern és Levontin. Ez utóbbi élesen kritizálta a tervet és mindenekelőtt kétségbevitte annak a lehetőségét, hogy ezidőszent a londoni piacon el lehessen helyezni a fajtá kötvényeket. Kifejtette, hogy ami a kormányt illeti, egészen bizonyos, hogy a Balfour-deklaráció után elvárták a zsidéktól, hogy ezek a nagy ajándék elfogadás után nyomban módszeresen fogják a letelepedés anyagi eszközait megteremtési, nem pedig adománygyűjtéssel.

Eljegyzés. Dr. Krausz Ferenc Oradea-Mare eljegyezte dr. Perl Gizellát Máramaros-szigetről.

Goldberger Janka és Berger Jenő Máramaros-szigetről jegyesek. (Mi den külön értesítés helyett.)

Zagul pasa lett az egyiptomi parlament elnöke. Kairóból jelentik: Ma délelőtt 18 havi szünet után újból meggyújtották a parlamentet. Ebből az alkalomból nagy katonai és rendőri készültség vonult a parlament elé, ahol ágyukat is állítottak fel. A megnyitó ülésen jelen volt Fuzul király is. A trónbeszédet Adly bej miniszterelnök olvasta fel. A diplomáciai pályában lord Lloyd angol főbiztos a diplomáciai kar é a nalgatta meg a trónbeszédet, amelyet a parlament nagy tetszéssel fogadott. A Ház óriási óváció mellett Zagul pasát választotta meg a kamara elnökéül.

A kolozsvári ortodox főrabbinátus közlése. Glasner Akiba, a kolozsvári ortodox hitközség főrabbi néhány héttig távol lesz a várostól. Ezúton kéri, hogy mindazok, akiknek elintézni való ügyük van a rabbinátussal, e hó 15 ig keressék fel őt.

Tisztultás a beszercei hitközségben. Beszercei jelentik: Az itteni zsidó hitközségben a napokban megtették meg a választásokat. A tagok túlnyomó többsége dr. Halberg Gyulára adta le szavazatát, aki ezzel a régi hitközség érdemes elnöke lett. Ellene mindössze tízen szavaztak. Alelnökké Rachmat Israelt választották meg, a beszercei mizrachi-csoport vezető egyéniségét. Ez a választás nyilvánvalóvá teszi Beszerce zsidóságának a zsidó nemzeti eszmékhez való ragaszkodását és ezeknek a hitközségi életbe való bekapcsolását. Dr. Halberg Gyula tudvalevőleg a legrégebb és a legönzetlenebb cionista munkások egyike, aki csak néhány héttel ezelőtt tért vissza palesztinai utjáról. A szentföldön tett tapasztalatai nyilván megerősítették őt eddigi cionista meggyőződésében. Megválasztás után programot adott, amely minden vonatkozásban a zsidó népi akarat és a zsidó reneszánsz eszmeiségétől volt áthatva.

A bukaresti operát megfosztják állami jellegétől és új igazgató vezetésére bízzák. Bukarestből jelentik: Ma délelőtt 10 órakor a kultuszminisztériumban értekezletet tartottak Goldis miniszter elnöklése alatt. A román opera ügyét tárgyalták, melynek során megállapodtak abban, hogy az opera a jövőben nem mint állami opera fog működni. Új igazgatót és új adminisztratív aligazgatót kap. Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Mihai Sadoveanu, a Jasiban élő román író — a Rapid értesülése szerint — végleg Bukarestbe költözik, ahol magas állást fog betölteni. Az átköltözést Sadoveanu és Goga miniszter között levélváltás előzte meg.

Szemet erőltető munkához, sötétség beálltával, színek megkülönböztetéséhez az új „Tuagsram Napfénylámpa” szolgál a megfelelő világítással.

Legújabb divatu bordűrös plüsszék műhímzésék, relief és ombrefestés legszebben készül Márméző Szalonban, Str. Memrandului (Unió-u.) 15.

Betiltják a külföldi zászlók használatát. Bukarestből jelentik: Goga Octavian belügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy egy közelebbi rendeletében be fogja tiltani az összes külföldi zászlók használatát.

A vilnai zsidó színtársulat váradi előadásai. Nagyváradról jelentik: A vilnai zsidó színtársulat pnteken nem tartott előadást. Szombaton este fel tíz órakor kezdte előadásait és pedig Mark Arnstein „A gató rajongója” (Das Vilnaer Balbasl) zsidó tárgyú négyfelvonásos népszínművel. Vasárnap délután félnégy órai kezdettel Anky „Nap és éj” című háromfelvonásos drámáját adják, míg este közönségre a „Dibbuk”-ot fogják előadni.

Hevesi Piroska „Modern estélyét” hétfőn, e hó 14 én, este 9 órakor tartja az Unitárius Kollégium dísztermében. A zenei esemény-számba mead hangversenyen a kiváló művész Bartók, Kodály, Dohnányi művein kívül a francia Rhacé Baion, a német Edward Moritz és az orosz Monssorgsky itt még nem hallott, legszebb kompozícióit fogja először bemutatni. A rendkívüli érdeklődéssel várt hangverseny jegyeit Lepage árusítja.

Tragikusvégű bikaviadal Franciaországban. Parisból jelentik: A bikaviadalk rendszer körülmények között csak a bikakra nézve szoktak tragikusán végződni, már ritkább esetben a torradorokra nézve is. Az a bikaviadal azonban, amelyet vasárnap a Marseille melletti Rognonas városban tartottak, a közönség körében okozott súlyos katasztrófát. Az egyik bika ugyanis áttört a proad korlátját és beugrott a nézőterre. Itt a szarvára kapott egy 28 éves fiatalembert, aki belehalt a sérüléseibe, majd a bész állat nekirohant egy falposztónak, amely leszakadt és több embert maga alá temetett. A sebesültek száma igen nagy.

Máglyán elégette magát egy zágrábi uriaszony. Zágrábból jelentik: Néhány nappal ezelőtt Zágrábban borzalmas módon vetett véget életének Knezevics Vidonova, Knezevics Csedomir százados, hadosztály pénztáros felesége. A harmincöt éves asszony férjét néhány nappal ezelőtt letartóztatták, mert a hadosztály pénztárától többszáz ezer dinárt sikkasztott. Az asszony emiatti elkeseredésében határozta el az öngyilkosságot. Valahonnan mérget szerzett, azután lement a pincébe. Itt szalmából és akácodorongból máglyát rakott és leöntötte petróleummal, majd a pincésajtját és ablakait gondosan bezárta. A kétségbeesett asszony ezután bevette a mérget, ráfeküdt a máglyára és meggyújtotta. A borzalmas öngyilkosságot a tisztiszojga vette észre, akinek gyanus volt a pincéből kitóduló füst. Feltörte a bezárt pincésajtót, de ekkor Knezevicsné már halott volt.

Külföldi postacsomagok kiváltása. A postavezérgazgatóság rendelete szerint a külföldről érkezett csomagokat az avizálástól számított 15 napon belül kell kiváltani. Ha ezen belül a címzett nem jelentkezik, a postahivatal felhívja a feladót, hogy rendelkezzen a csomag további sorsa iránt. Ha a feladó állomásról nem érkezik intézkedés, 15 napon belül visszaküldik a csomagot.

Uj könyvek érkeztek az Uj Kelet könyvtárába. Jegyzékük a 8. oldalon.

Biztosítók életünket és vagyónkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.

Megnyílt

Farkas és Nyiredy

világváro-cimtábla festészeti műterem
 si nivóju cimtábla festészeti műterem
 Calea Regele Ferdinand 15. I. em.
 [v. Wesselényi M.u.] Modern szobafestés és auto-fényezés Készen árajánlatot. — Tanulók fizetéssel felvételnék.

Telefon 163 szám.

Vörös, kipállott gyermektestnek Höfer krém és hintőpor kell

Zsigmond, emléktér 2.

TŐZSDE

Június 11-és

Lej Zárichben 220 00—220 00, Párisban 14 30, Budapestben 302, Bécsben 299 75, Prágában 14 20.

Kolozsvár. A magasabb zürichi jegyzésre a devizapiacra a tegnapi is mérsékelt volt a forgalom. Lányha irányzat mellett az árfolyamok a következők:

Bécs 33 20—33 50, Prága 6 95—7 03 Budapest 300—305, Páris 6 90—7 10, Zürich 45 80—45 90, Newyork 235 00—238 00, London 1150—1160, Milánó 8 60—8 70.

Zürich. Zárlat: Berlin 1 2 90, Amsterdam 207 55, Newyork 516 50, London 2513 70, Páris 1500 00, Milánó 1860 00, Prága 1 29 50, Budapest 72 30, Belgrád 911 50, Bukarest 220 00—220 00, Varsó 41 00, Bécs 72 55 00

Bukarest. Devizák: Páris 7 15, Berlin 56 50, London 1155 00, Newyork 237 00, Milánó 8 72, Zürich 46 00, Bécs 33 60, Prága 7 05, Brüsszel —, Budapest 33 50.

Bukarest. Valuták: Napoleon 840, német márká 55 00, leva 1 65, török líra 128 font sterling 1145, francia frank 7 50, svájci frank 45 00, olasz líra 8 70, drachma 2 80, dinár 4 15, dollár 237, lengyel forint —, osztrák schilling 33 50, magyar korona 33 50, cseh korona 7 10, belga frank —, holland forint —.

Wirth, Stöizhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner
Zongoragyarak képviselője
Gyári áruk. Telefon 494
Sternberg J., Oradea.

Szenzációs
olcsó hét
van folyamatosan a
CHIC de PARIS
cégnél
Főtér No 8.
(Volt LÖRINCZ és TÓTH)
Minden divathögynek érdeke egy próbavásárlás

E hét előnyárjegyzéke:

	mtr.	lei
1000 mtr. Cosmanosi és francia mosódelén és karto, garantált színartó	55	
1500 mtr. La legfinomabb műszűű svájci etamin, minden színben	84	
1500 mtr. Francia Linon B tiszt, az összes divatszínben	84	
500 mtr. Parisi divatbordűrös Marquise, kézel himzet	175	
Lyoni kockás moó nyers selymek, pastel színekben	315	
300 mtr. tiszta gyapju ruhakelme s övet minden divatszínben, 575 lei helyett	400	
140 c. széles, tiszta gyapju costumakelme tegeth. kék és fekete színben, mtr.ként 750 lei helyett csak	450	
140 c. széles Mohair tüsterk bát és ruhaújdontság, az összes színben, csak	650	

Hasonló olcsó árakban kerülnek eladásra valódi nyerselymek, selyem marocainok, lyoni crepe de chinek. Valódi angol női costum és férfi szövetek, covercoat nőlés férfitelőlő és kabatkalmék

* Igazolt állami és magánbiztosítók 10% engedményben részesülnek még ezen leszállított árakból is.

KÖZGAZDASÁG

Június 20-ig hatályon kívül helyezték az új zárórarendelkezést

A régi zárórák visszaállítása csak a kolozsvári munkaügyi inspektoratus területére szól. A Sfatul Kolozvári elnöke indolenciával vádolja a kereskedőket

(Cluj-Kolozsvár, június 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári kereskedők egy nagyobb küldöttsége ma délelőtt felkereste Chirila munkaügyi inspektorát ismertetve a zárórarendelkező változtatásának hátrányait, arra kérték, hogy addig is, míg ez ügyben a a közmucaügyi miniszternél eljárnak és a rendelkezés visszavonását kieszközlik, adjon haladékot a rendelt alkalmazásának megkezdésére.

A munkaügyi inspektor, a kérésnek eleget tett és felhatalmazta a kereskedőket arra, hogy június 20-ig a kolozsvári munkaügyi felügyelőség területén a régi rendelkezésekhez alkalmazkodjanak, illetve az üzleteket 7 órákor zárják be, a déli záróra 1 órával 3 óráig tartson. Ki jelentette egyébként a munkaügyi inspektor, hogy a kereskedők kérését méltányosnak tartja, ezért ő maga is felterjesztést fog intézni a közmucaügyi miniszterhez, hogy rendelkezéseit vonja vissza. Június 20-ig tehát a régi záróra már d érvényben. Valószínű, hogy a közmucaügyi miniszter módosító rendelkezése is megérkezik addig.

Nyilatkozik a Sfatul elnöke

Tegnap közölték, hogy egy kisebb kereskedőcsoport felkérte Taffly Richárdot, a Sfatul elnökét, hogy Bukarestben intervenáljon a záróra módosításnak az egész országra szóló kiterjesztése érdekében. Ezzel kapcsolatban a Sfatul elnöke a következőket mondotta lapunk munkatársának:

— Meghívást kaptam a munkaügyi minisztériumtól, hogy június elsején jelenjek meg azon a bukaresti értekezleten, amelyet a miniszter hívott egybe a kereskedők szenatóriumának és betegség elleni biztosítási intézményeinek megszervezése tárgyában. Kint a vasutnál átadtak nekem egy kérvényt néhány aláírással. A kérvényezők azt akarják, hogy a zárórarendelkezőt terjesszék ki Erdélyre is. En magam is csodálkoztam ezen a kívánságon, hiszen jól ismerem a kereskedők többségének kívánságát, amely éppen a régi rendszer fenntartását tartja kívánatosnak, azonban nem volt módomban meggyőződni, milyen módon jött létre ez a kívánság, hiszen akkor már vonatban ültem és indulóban voltam a főváros felé.

A kereskedők indolenciája

Éppen ezért Bukarestben nem is továbbítottam a kérését, mert előbb értekezletet akartam egybehozni ebben a kérdésben. Időközben azonban megjött a miniszter rendelete, amely, ugylátszik saját iniciatívától országosan léptette életbe a zárórarendelkezőt.

Külön bizottság dönt a mezőgazdasági gépek vámkedvezményes behozatáról. Bukarestből jelentik: Garoflid földművelésügyi miniszter előterjesztésére a kormány egy külön bizottságot szervezett, amely véleményre ad mezőgazdasági gépek vámmentes vagy vámkedvezményes behozatala tárgyában. A bizottságban a mezőgazdasági kamara, mint központ és a szövetségi központ bizalmi emberei is részt vesznek.

Elmarad a csernovitzi iparkiallítás. Bukarestből jelentik: A Csernovitzban szeptember 1-re tervezett nagyarányú iparkiallítás valószínűleg elmarad, mivel az előkészítő munkálataknál nézeteltérések merültek fel a rendező bizottság tagjai között.

Megkönnyítik a készáruk kivitelét. A hét elején Bukarestben, a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban iparfelügyelői értekezlet volt, amelyen az egyes kerületi iparfelügyelők bemutatták az időközben beszerzett pontos statisztikai adatokat. A tárgyalások során a kereskedelmi és iparügyi miniszter kijelentette, hogy könnyítéseket léptetnek életbe a készáruk kivitelére. Eddig nálunk az ipari termékek kiviteli váma az érték 22 százaléka, (ad velorem). A kereskedelmi és ipari minisztérium azonban fel van hatalmazva, hogy indokolt esetekben elengedje ezt a kiviteli vámot, amikor is a kivitt árucikkek után csak

— Azontán ebből az alkalomból — folytatta Taffly elnök — időszertének tartom rámutatni a kolozsvári kereskedők eléggé el nem ítelhető indolenciájára. Ahányszor összehívok gyűlést, vagy értekezletet, soha nem jelennek meg megfelelő számban, az ember azt hinné, hogy a kolozsvári kereskedőknek már nincsen semmi panasza, nincsenek sérelmeik, semmi szükségük a kollektív munkára és fellépésre. Pedig mindenki tudja, hogy a kereskedelem milyen nagy feladatok előtt áll! Ha a mai kormány könnyebbségeket is nyújtott sok tekintetben, ha el is törlik esetleg a spekulatív és szabadfolyást engednek a tisztességes üzleti versenynek, azért még rengeteg munka áll előttünk.

— Csak rá kívánok mutatni Traucu Jasi munkaügyi miniszternek a kereskedők értekezletén történt szemrehányására. Amikor a miniszter látta, milyen kevesen vagyunk, így fakadt ki:

— Úrsim, sajnálattal látom, milyen kevés érdeklődést tanúsítanak önök a saját szociális jellétük iránt.

„Még tegdíjat sem fizetnek“

— Ne tessék tetét csodálkozni azon, ha a kormány olyan intézkedéseket hoz, amelyek teljesen ellentétesek érdekeinkkel és fellegasainkkal. A miniszter iniciatívákat kíván magunktól az érdekeltektől, de hogyan kezdeményezhetünk és hogyan fejezhetjük ki a kereskedelmi túlnyomó többségnek akaratát, amikor az erre bivatottakat nem lehet soha egy egy tanácskozássra meghívni. Azonfelül az áldozatkészségnek is nagy bírányát látjuk. A tegdíjakat sem fizetik, úgy, hogy tisztviselőink fizetését sem folyósíthatjuk rendszeren és a házbért sem tudjuk a szükséges pontossággal fizetni.

— Ha akarjuk teljes autonomiánkat saját ügyeinkben, akkor figyelmezzük magunkat és legyünk szolidarisak. A megválasztott reprezentatív tagok tartsák köteleségüknek, hogy közös ügyeink megtanácskozására összejönnek. Ha ez rendszerre válik, akkor nem fogunk ilyen zárórarendelkezőket kiadni, a kereskedők meghallgatása nélkül.

Készséggel leközlöttük a Sfatul elnökének nyilatkozatát és a magunk részéről csak sajnálkozással adhatunk kifejezést, hogy Kolozsvár kereskedő-társadalmá, saját érdekében nem tud egységesen tömörülni egy olyan érdeklődőségben, amely alkalmas volna arra, hogy úgy kifele, mint feléle erít és egyéget r p ezentaljon. A Sfatulnak azonban meg kellene találni a módot arra, hogy a kereskedők indolenciáját megtörje és az érdeklődést a kollektív mozgalmak iránt felélenkítse.

2 százalékos statisztikai illetéket kell fizetni. A kivitel elengedése iránti kérelmeket a kerületi iparfelügyelőségek útján kell benyújtani a kereskedelmi miniszterhez.

Napl ezer vagon gabona szállítására rendezkedek be a CFR. Bukarestből jelentik: A CFR adminisztrációs bizottsága ülést tartott, amelyen megbeszélte azokat a tennőket, amelyekre az új termés zavaratlan szállítása érdekében szükségesséknak mutatkoznak. A bizottság elhatározta, hogy nagyobbösszegű rendkívüli hitelt kér, melyet vagonok javítására és a CFR raktárak tartozására fognak felhasználni. A tervek szerint a vasut napi 1000 vagon gabonaszállításra rendezkedne be.

Crisoveloni terve az ország pénzügyi szanalására. Bukarestből jelentik: Titulescu Románia londoni követe, hétfőn Bukarestbe érkezik Averescu hívására. A londoni követ a kormányt tájékoztatni fogja kölön-tárgyalásai és a háborús adósságok rendezésének állásáról. A kormány továbbra is szabalkozet fog hagyni Titulescunak tárgyalásai folytatásánál. Itt említtük meg, hogy Crisoveloni, az ismert bankigazgató memorandumot terjesztett a kormány elé az ország pénzügyi helyzetének új irányításáról. A memorandum Románia pénzügyi programját az infláció kizárásával akarja megoldani.

Fuzion autógyarak autókereskedelm hogy a már németországi B végleg fuzionált megtartani azt lat igazgatósága vonatkozó javas működés teljese a fuzionált gyár arányban veszne eddigi igazgatós ségkivül a legna iparban, bizonyo gyobb szimpátiá hogy Schapiro aki a Benz rész zében, ki akar leg késletetni f Daimler fuzióját vannak a gyárak Bárdi József M nuár elsején jár des vezérképvise fogja átvenni.

SZINHÉ

M
A szin
A Maricza nézőtér fogad más s kere m operett sem t régre és egy idén ilyen be Az alvó fér vigjátékoknak rendkívül mu kefogónál is

Szombat: Maricza (szám 429)
Vasárnap d u helyárok. S
Vasárnap fél 9-10 bea. Sorozat
Hétfő: Maricza g rozat 432)

Megnyilt a F teljes

Bihar sz

Elsőrangú kisz borok.

Kolozs

Cuj, Piata U var és Maros varhelymegye rékpántár R külföldi á

A köz

barna

Fuzionálnak a Benz és a Daimler autógyárak Berlinből jelentik: Egész Európa autókereskedelmét élénken foglalkoztatja az a tény, hogy a már négy év óta érdeklődősséggben levő németországi Benz és Daimler gyárak rövidesen végleg fuzionálni fognak. Junius hó 28-án fogják megtartani azt a közgyűlést, mely elé a két vállalat igazgatósága betervezte a két gyár fuziójára vonatkozó javaslatot. A tervezet szerint az együttműködés teljesen p. ritásos arányban fog történni s a fuzionált gyárak igazgatóságában teljesen egyenlő arányban vesznek részt a Benz és Daimler gyárak eddigi igazgatósági tagjai. Ezt a fuziót, mely kétségek nélkül a legnagyobb jelentőségű a német autógyártásban, bizonyos oldalokról nem kísérik a legnagyobb szimpátiával és olyan hírek keltek szárnyra, hogy Schapiro a Schebera A. G. vezérigazgatója, aki a Benz részvények 60 százalékát tartja a kezében, ki akar vonulni a Benzből és ez valószínűleg késleltetni fogja a fuzió létrejöttét. A Benz és Daimler fuziójával egyidejűleg nagyobb változások vannak a gyárak budapesti vezérképviselőinél is. Bárdi József Mercedes vezérképviselője 1927 január elsején jár le és ekkor valószínűleg a Mercedes vezérképviselőt is a Magyar Benz Művek Rt. fogja átvenni.

SZINHAZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZINHAZ

* színhazi iratok közleményei

A Maricza grófnő. Minden este zsufolt nézőtér fogadja előadásait, melynek hatalmas szere most már kétségtelen. Egyetlen operett sem tett ilyen nagy hatást a közönségre és egyetlen operettnek sem volt az ideán ilyen belső és külső sikere.

Az alvó terj. Egyike a legjobb magyar vígjátékoknak, melynek könnyű humora, rendkívül mulatságos helyzet i még a Csirkefogónál is nagyobb sikert arattak.

Szombat: Maricza grófnő (Bérletszűnet. Sorozat szám 429)
 Vasárnap d. u. 4-kor: Maricza grófnő (Rendes helyérek. Sor zat 430)
 Vasárnap fél 9-kor: Maricza grófnő (Bérletszűnetben. Sorozat 431)
 Hétfő: Maricza grófnő (7 edszer. Bérletszűnet. Sorozat 432)

Megnyilt a Felixfürdő tőszomszédságában teljesen ujonnan átalakítva, a

Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — **שרת, כשר** hitűnő borok. Elsőrangú cigányzenekar.

Tennis - nedrag

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Főter) 14

Kérjen ajánlatot

FLEGLER

műipari festővállalattól, Cluj Str. I. Rațiu [volt Kötő-u.]. Készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebb **festő munkákat.** Címfestő, szobafestő, zománcfényező, mázó és építési munkákat. Fertőtlenítési és főregítés jótállás mellett. Vidéki megrendelést vállal.

שרת, כשר

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltek. **שרת, כשר** és árjegyzék kívánatra

Dental Depot

a Weiss & Schwarz bécsi cég Cluj-i lerakata

Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1, II. em.

Üzletelhelyezés miatt

minden elfogadható árban eldök: antik bútorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**

Rosenberg J. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — tőkéi 48,000,000 lej — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Turia-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagenyed. Áruaktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítól, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

A közönség által elismert legjobb sör márkák:

a kolozsvári **GZELL** sörfőzde

„URSUS“

világos,

„HERKULES“

barna különleges sőrei mindenütt kaphatók!

Telefon **4-79** Telefon

Rendkívül olcsó árak

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek nagyáruházába, Cluj

1 mtr. szerbvászon, ruhákra Lei 33

1 mtr. jó mosó delain 39

1 mt. francia mosó-crep, divatmintákban 55

1 mt. zephir ruhákra 45

1 mt. „ ingekre 49

1 mt. grenadin, gyönyörű mintákban 59

1 mt. „Cosmanosi“ kreton és mosódelain 49

1 mt. 100 c. széles eponge 85

★
Szenzációs párisi divatujdonságok raktárra érkeztek

★
 Nagy választékban nyári takarók és frottierkelme fürdőköpenyek.

Telefon **4-79** Telefon

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

WEINSTEIN & FRIEDMANN
Verlags-Buchhandlung in CLUJ
"חומשים של נערים"

חומש רש"י, תרגום פיר
עדע וואכע סעפערס געבוירען
וויא איינע געוואונליכע שווארצע מיט
שאנע גראסע רוינע בוכשטאבען געדוקקט
דעמאל פריער 5 לעי פער שטיק
ווי דער פערקויפער ווערדען גענוכט!

Különbejárati butorozott szótát, esetleg ke két keresek, lehetőleg fürdőszobával Ajánlatok „Rendezés” jellegre R. Mosse hird. irodába, Cluj, kérek. 1247

Állást keres 7 évi gyakorlati bíró rövid időtől szöveget áru szakmában jártas segél. Megkeresés Rosenber Testvérek céghez, O. Adamare, Str. Nicolae Iorga 8. 1245

Önállóan dolgozó varrólanlyt keresek. Cal. Reg. Ferd. 48., ajtó 4. 1244

Tacâmul
ezüstárú és evdészközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Hölgyek figyelmébe!
Mindennemű modern hajmunkák, tambourir, váaszték, kizárólag előrendelt anyagok készítésénél, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágott haját kicsinyben is nagyban veszek. —
Gyula Gyula Cluj Str. Memorandului 10

Figyelm! „Venus” férfi és női fehérműüzeme, Oradea, Telohi-utca 9. Készít mérték szerint rendelésre 24 óra alatt férfi és női fehérműeket; elsőrendű kivitelben. **Legolcsóbb gyári árak!** Tisztviselőknél és munkásoknak 10% árkedezmény

Üzlethelyiség kiadó, nagy modern portálal, raktárakkal és i odahelyiséggel, engros üzletnek is alkalmas, a pia legforgalmasabb helyén. Értekezni czaki: személyesen lehet József Emil cipőraktárában, Targumures. 1234

Julius 1-i belépés-e rőfös segédét keresek. Kirakatrendezéshez értők és Románul tudók előnyben. Jakab Jenő, u i női divatárúház, Turda. 1235

Jókörben levő kereszthurosz zongorát megvételre keresek. Cs. V.-né, Strada Radu (Bocsakay-utca) 4 szám, Óvár

Hivatalnoknő faüzemhez felvétetik. — Ajánlatok „Megbízható” jellegre. 1245

Egy kisebb családi ház sürgősen eladó. Szántó-ucca (Str. Plugariilor) 7.

Utcai fapritógépet villany vagy benzínüzeműt meg. esetleg bá bevinnék. Ajánlatok „Üzsmképes” jellegre, 1242

29 éves, jó megjel nésli, megbízható, nőtlen ékszerkereskedő, aki Budapest és szertősdjének már öt éves tagja, perfekt román, német, magyar elhelyezkedést keres, esetleg mint utazó is. 29 éves” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Kiterjedt vevőkörrel rendelkező ecetgyárhoz társ kerestetik tőzével, Sak-értő előnyben. Esetleg eladó. Cim: Grosinger Simon, Jibou. 1236

Kifutófiut
fevessz a „Fraternitas”-nyomda, Str. Baron L Pop 10.

Ha olcsón és jól akar főzni, vegyen dr. Szentpéteriné féle szakácskönyvet, amely az összes zöldségtélek és gyümölcsök beifőzésmódját, továbbá a legkülönbözőbb ételek gazdaságos előállítás módját tartalmazza, eddig már 25,000 pld. van forgalomban. Kapható az UJ KELET könyvosztályában és Füssy J. könyvkiadónál, Tordán.

Hirdessen az Uj Keletben!

A legfelsőbb köz egészségügyi tanács által engedélyezett

Breazu'i keserűvíz

Nem izgatja a beleket, nem érinti a vastag-belet, úgy hogy nem idéz elő székrekedést. A legkitűnőbb sz r, mivel meg van az a kitűnő tulajdonság, hogy csak a legcsökélyebb értékben tartalm z Natriumcloridot. Nem vezzi túlságosan igénybe és nem fásasztja a vesét. Gyorshatású, biztos, nem undorító ízű. (Kivonat a Hidrológiai és Climatológiai egyesület orvosi ajánlatából. M 2 B alatt 1925 Október havában. Különösen ajánlható a székrekedésben és artritismben) szenvedők részére. R ggelente, éhgyomorra 2-3 kanállal elegendő, de legfeljebb egy börcs pohányi. Három-négy hét teljes gyógyulást eredményez. (Teljesen helyettesíti a karlsbadi vizet.) Használható a propektus vagy orvosi utasítás szerint. 50-60%-al olcsóbb a külföldi hasonló hatású vizeknél.

Együvegára 30L.

Kapható minden drogueriában, gyógyszer-tárban és fűszerüzletben. Vezérképviselő:

Bognár és Szántó

Erdélyi Kereskedelmi R. T.
Calea Regele Ferdinand 70.

Szeplőket,

nájfoltokat, pattanásokat, miteszereket és aza bőr minden egyéb tisztátalanságait garancia mellett eltünteti a „Le Miracle” új eljárással készített fiatalító krém. Egy tégely 80 lei. Hat tégey (arc és kéztisztító kura) 4#0 lei. Főraktár: „Reductor” Cluj, Cal. Reg. Ferd. 65. Az egyedüli krém, amely masszázsszal eltünteti a ráncokat. Drága de jó.

Raktár a régi királyság részére: Chemosana Str. Academiei 2., Bucuresti

Kiadó

most épülő
**műhelyek,
raktárak,
irodák**
Malom-utca 10 sz.
Értekezhetni ugyanott.

Kimutatás
a Marpa Lanefes (Kó házi betegeket élalmező) egyesületek 1926 évi május havi működéséről. Kiosztott 849 ebéd, 129 liter tej, 14 liter tor. — reggeli, — vacsora. **Bevételek:** Tagdíjakból 15,800 lej. Betegek hozzájárulása 1630 l.j. Templomi és egyéb hozzájárulások 990 l.j. Ebédék megváltása 246 lej. Adományok — lej. 849 ebéd értéke 42 450 l.j. Tartalékalapból (e havi kiadás) 9.8 lej. Összesen 62,074 l.j. — **Kiadások:** Étlabdásért 6368 lej. Igazgatási költségek 3450 lej. Jutalékokra 3381 lej. Konyhai kiadások és főzés 1806 lej. Tejszámla városi betegeknek 1274 lej. Segélyek városi betegeknek 3345 lej. Kiosztott ebédék értéke 42450 lej. Ezenlel — lej — Összesen 62 074 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mór**né elnök.

Ügyes — előfizetési akvizitört
megfelelő kaucióval felvesz az Uj Kelet kiadóhivatala.

Biztos, nyugodt megélhetés
Nagy erdélyi városban évek óta fennálló, biztos vevőkörrel rendelkező kisebb kalitájú **pálinka nagykereskedés** szolid bázissal, házzal együtt, má, vállalat miatt, olcsón eladó. Vezetése kevés munkával jár, teljesen **rizikómentes megélhetést biztosít.** Massív, kényelmes, modern magánház, stűsásges helyiségekkel, nagy parkírozott udvarral, külön depóval, korlátlan italmelési joggal. A ház értéke 1,200 000 lej, berendezése hordókkal cca 200 000 lei, — összesen 1,500.000 leiert eladó. Esetleg kedvező fizetési feltételekkel. További vesztéshez 2,000.000 lei inclusive vételár, hitelgénybevétel nélkül elengedő. Az üzlet **szombat és ünnepeken szünetel.** Ajánlatokat „Egzisztencia” jellegű Rudolf Mosse, Cluj, továbbít.

Hofherr-Schranz, Wien cséplőgépek

International petroleum tractorek

eredeti gyári árakon raktáron
Emil BLAGA, Cluj
Igen előnyös fizetési feltétel k.

Preciziós fogaskorok
készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és **olcsó ár** mellett.
Szabó János
Cluj, Str. Jasi'or (Nagygyamos) No 2.

Szerkesztő...
Kiadóhivatal és ny...
Cluj-Kolozsv...
Pop (Bras...
Telef...
Szerk. és kiadó...
977, 228 és 1...
A. S. Sz. —

1926 június 12.
Braianu
Heves vita

(Cluj-Kolozs dősítőjéről.) Sen gal, hogy mi törté gott. A parlanc egyre közeledik tult a választás irányítói szakad nak, terveznek akarja elérni, alkalmat a leg amelyekről utól vagy nagyon k bukaresti jelet napokban a ne parasztpárt hiva kozások folynak ügyében. A ta tolynak.

Ezzel szembe párt egyik veze legközelebbi po kozatot adta az Julius vég egybe, amely h elnököt megvála pártnak: Mani fesszor. Már ho gok a pártban, nemzeti párt e annál is inkább, eltérésektől a p álláspont győző a kongresszus párt elnökévé lesz Maniu Gyu utóbbi kamarai nyosodott, hogy összrománság fe haum azért is, Gyula által efo nek és egyedül szornak be kell egyedül alkalm a nemzeti párt tást tudjon ad megvalósítsa.

— Epen ez a hírt, amely elnöki szerveze volna. Bermen gyunk egyébké szus előtt fog pártegység ker — Ugyancs át fogjuk szer irányító 40 tag amelyben jelet vannak prepon tisztázása után sulypontja Erd

— Egyes v — Maniu kijé a parasztpárt b belül keresztül nul a politikai ságnak? — Maniu tartom válcsz ver. — A ne hogy a párt b mittált elemek keringést hozz